

**T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

Tütün ve Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele Daire Başkanlığı

**DUMANSIZ HAVA SAHASI
DENETİM EKİPLERİ İÇİN REHBER**

“HAVANI KORU”

www.havanikoru.org.tr

Mart 2009

İÇİNDEKİLER

1.	Türkiye Neden Dumansız Hava Sahasını Tercih Etti ?	3
2.	Türkiye’de Tütünle Mücadele Çalışmaları	4
3.	Tütün Dumanına Pasif Maruziyetin Etkileri	6
3.1.	Tütün dumanına maruz kalma ölüme neden olmaktadır.	
3.1.1.	Kısa süreli maruz kalmak da zararlıdır.	
3.1.2.	Çocuklarda tütün dumanına maruz kalmanın yarattığı pasif maruziyetin yarattığı sağlık risklerini bilmek gerekir	
4.	Tütün Endüstrisinin İtirazları İle Baş Etmek	7
5.	4207 Sayılı “Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun”	9
5.1.	Tütün Ürünleri Tüketiminin Yasak Olduğu Yerler	10
5.2.	Tütün Ürünleri Kullanımına Yönelik İstisnai Durumlar	12
5.3.	Yasal Uyarıların Asılması	13
5.4.	Tütün Ürünlerinin Çevreye Zarar Vermesini Önlemek	13
5.5.	Reklam — Promosyon Faaliyetleri	13
5.6.	Yayın Kuruluşları İle İlgili Düzenlemeler	14
5.7.	Tütün Ürünlerinin Satışı İle İlgili Düzenlemeler	15
6.	Denetim Ekiplerinin Oluşturulması, Denetim Süreci, Ceza Uygulamaları	17
6.1.	İl Tütün Kontrol Kurullarının Oluşturulması	18
6.2.	Denetim Ekiplerinin Oluşturulması	19
6.3.	Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Denetim	20
6.4.	Özel Hukuk Kişilerine Ait İşletmelerde Denetim	21
6.5.	Tütün Ürünleri Kullanımına Tahsis Edilen Alanlarda Denetim	22
6.6.	Tütün Ürünleri Satan İşletmelerde Denetim	23
6.7.	Yasa Gereği Tütün Ürünleri Tüketilmeyecek Toplu Taşım Araçlarında Denetim	23
6.8.	Yasal Uyarı Yazıları Örnekleri	24
6.9.	Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Ceza Uygulama Usulleri	25
6.10.	Özel Hukuk Kişilerine Ait İşletmelerde Ceza Uygulama Usulleri	27
7.	Tütün Kontrolü Çalışmalarını Takip Etmek	32
8.	Sıkça sorulan sorular?	35
9.	Yasak Kapsamındaki Yerlerde Tütün Kullananlar ile Baş Etmenin Yolu	38
	Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun	39
	Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Yer, Araç, Bina ve Tesislerde Tütün Ürünü Tüketenlere Verilecek İdari Yaptırım Kararlarının Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ	44
	Kabahatler Kanunu	48

1. TÜRKİYE NEDEN DUMANSIZ HAVA SAHASINI TERCİH ETTİ?

Sigara başta olmak üzere tütün dünyanın giderek terk ettiği bir üründür. Doğum öncesi dönemden başlayarak, çocuk ve erişkinlikte ölüme kadar götüren 50'nin üzerinde sağlık sorununa yol açar. Önlenebilir hastalık ve ölüm sebepleri arasında en önde gelen nedenlerdendir. Günümüzde dünyada 1,3 milyar kişi sigara içmektedir ve sigara içenlerin % 80'i gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır.

Tütün kullanımının neden olduğu ölümler ana haberlere konu olmasa da tütün, her 6 saniyede bir kişinin ölümüne neden olmaktadır. Tütün, kullanıcılarının yaklaşık yarısını öldüren bir üründür ve ortalama 15 yıl kadar erken ölüme yol açmaktadır. Halen dünya genelinde her 10 ölümden bir tanesi sigara kullanımı nedeniyle olmaktadır — yılda 5,4 milyon kişi sigara kullanımının neden olduğu sağlık sorunları yüzünden ölmektedir. Acil önlemler alınmadığı takdirde 2030 yılına gelindiğinde tütün kullanımı nedeniyle ölen kişi sayısı 8 milyonu geçecektir ve bu ölümlerin %70'i gelişmekte olan ülkelerde meydana gelecektir. Benzer şekilde Türkiye'de her 6 dakikada bir kişi, günde 275, yılda ise en az 100,000 kişi tütüne bağlı hastalıklar nedeniyle kaybedilmektedir.

Sigaraya başlama yaşı son kırk yıldır maalesef daha küçük yaşlara inmiştir. 1950'li yıllarda sigara içmeye çoğunlukla 18 yaşından sonra başlanırken, günümüzde 15—19 yaş arası gençlerin %40'ının bağımlı hale geldiği görülmektedir. İlk sigara deneyimlerine erken yaşta başlayan gençlerin düzenli sigara kullanıcısı olma ihtimalleri daha yüksek, sigarayı bırakma ihtimalleri de daha düşüktür.

Sigara dumanı evler de dahil olmak üzere tüm kapalı ortamlardaki başlıca hava kirliliği etkenidir. Bilimsel veriler kapalı ortamda sigara dumanına maruz kalmanın sigara içmeyen insanlarda kalp krizi ve kanser gibi ciddi sağlık sorunlarına yol açtığını ve bu konuda hiçbir güvenli aralığın olmadığını ortaya koymaktadır. Sigara dumanı çocuklarda ani bebek ölümleri, orta kulak ve solunum sistemi enfeksiyonları ile süregelen öksürüğün görülme sıklığını artırmaktadır. Ayrıca astım hastalığının gidişatını da kötüleştirilmektedir. Anne karnında sigara dumanına maruz kalan bebekler ise düşük doğum ağırlıklı olarak doğmakta ve erişkin çağda akciğer ile ilgili rahatsızlıklara daha fazla yakalanmaktadır. Ayrıca sigara dumanına maruz kalmak, akciğer kanseri riskini %30 artırmaktadır.

Sigara içme davranışında sosyal öğrenme önemli bir yere sahiptir. Sigaraya başlamanın önlenmesinde ve bırakmanın teşvik edilmesinde gençlerin örnek aldıkları kişilerin çok büyük etkisi vardır. Ayrıca, tütün endüstrisinin araba yarışları gibi, açık ya da örtülü sigara tanıtım ve reklamları da tüm dünyada erken yaşlarda sigaraya başlamayı etkileyen sebepler arasında yer almaktadır.

Bu kadar zararlı ve tehlikeli bir ürüne karşı elbette kapsamlı ve etkin bir mücadele gerekmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen bu mücadele kapsamında küresel olarak da kabul gören aşağıdaki üç temel hedef önem taşımaktadır:

- 1) Çocuklar ve gençler başta olmak üzere bireylerin sigara içmeye başlamalarının önlenmesi,
- 2) Sigara içenlerin bu davranışlarını bırakmasının desteklenmesi,
- 3) Sigara dumanından pasif etkilenimin engellenmesi.

Sigasız bir dünya için kararlı ve hızlı bir mücadele gerekmektedir.

Toplumu pasif sigara dumanı etkileniminin zararlarından korumanın yegane yolu, sigara kullanımının bütün kapalı alanlarda tam olarak yasaklanmasıdır.

2. TÜRKİYE'DE TÜTÜNLE MÜCADELE ÇALIŞMALARI

Toplumu pasif sigara dumanı etkileniminin zararlarından korumanın yegâne yolu, sigara kullanımının bütün kapalı alanlarda tam olarak yasaklanmasıdır. Dumansız Hava Sahası Yasalarının gücünü artırmak için yapılması gereken, yasanın yürürlüğe girmesi ile birlikte uygulamanın yakından izlenmesi ve denetlenmesidir. Sigara içilmesinin yasak olduğu yerlerde sigara içenlere yasanın öngördüğü şekilde davranış değişikliği yapacak şekilde uyarına ve gerekirse ceza uygulama kaçınılmaz bir görevdir. Sigara içenlere yönelik ceza uygulamalarının yanı sıra, sigara içilmesine izin veren işyeri sahiplerine ceza verilmesi daha etkili ve daha önceliklidir.

Sigarasız işyerleri yaratmanın öncelikli amacı çalışanların sağlığının korunmasıdır. İşyeri sahipleri, çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlamak zorundadır. Dolayısı ile işverenler bu kapsamda işyerlerinin sigara dumanından arındırılmış olmasını da sağlamak durumundadır. Sigarasız işyerleri tartışmasının çalışanların sağlığı konusu olarak ele alınması, bu uygulamayı desteklemektedir.

Tütünle mücadelede ilk uluslararası anlaşma olan “Tütün, Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi”nin (TKÇS) 21 Mayıs 2003 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'nün 56. Dünya Sağlık Asamblesinde kabul edilmiştir.

Bu sözleşme 28 Nisan 2004 tarihinde ülkemiz adına Sağlık Bakanımız Sayın Prof Dr. Recep AKDAĞ tarafından imzalanmış ve Resmi Gazetede de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz sözleşmeyi imzalayan 43. ülke olma özelliğindedir. Şubat 2009 tarihi itibarıyla TKÇS'yi 168 ülke imzalamış, 164 ülke de taraf olmuştur.

TKÇS'nin imzalanması ile birlikte ülkemizdeki tütün kontrolüne yönelik çalışmalar ivme kazanmıştır. 130'a yakın uzman katılımı ve ilgili ilgili Bakanlıklar, Üniversiteler ve Sivil Toplum Örgütleri gibi paydaşların işbirliği ile hazırlanan “Ulusal Tütün Kontrol Programı” 7 Ekim 2006 tarihinde Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanmıştır.

Ulusal Tütün Kontrol Programının uygulanması için illerde, 2007 yılından itibaren “İl Tütün Kontrol Kurulları” oluşturulmuş, yerel düzeydeki her türlü tütün mücadele etkinliklerinin yürütülmesi için görevlendirilmiştir.

Bakanlığımızda yürütülen çalışmaların daha etkili ve sürdürülebilir olabilmesi amacıyla Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Tütün ve Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Düzenlenecek faaliyetler ve bunların yerine getirilmesinden sorumlu kamu kurum ve kuruluşlarının belirlediği “Ulusal Tütün Kontrol Programı Eylem Planı 2008—2012” hazırlanmış ve 12.12.2007 tarihinde Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımları ile kamuoyuna tanıtılmıştır.

Sigarasız bir dünya için kararlı ve hızlı bir mücadele gerekmektedir. Dünyadaki gelişmiş ülkeler, vatandaşlarını sigaranın zararlarından koruyan yasaları, başarıyla uygulamaya koymaktadırlar. Bu kapsamda ülkemizde 1996 yılında yürürlüğe girmiş olan 4207 Sayılı “Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun” çok önemli bir gelişmedir.

Sayın Başbakanımızın tütünle mücadele çalışmalarına kattığı ivme ile 3 Ocak 2008 tarihinde 5727 sayılı “Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” (EK 1) TBMM’de kabul edilmiştir. Bu Kanunla ülkemiz, tütün kontrolü konusunda yasal düzenlemesi olan sayılı ülkeler arasına girmiş, hatta liderlik yapar hale gelmiştir.

Söz konusu Kanunun özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün ürünlerinin tüketilmemesi ile ilgili hükmü 19 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girecektir. Diğer tüm kapalı alanlar ile ilgili hükümleri ise 19 Mayıs 2008 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Kanun hükümlerinin etkili şekilde uygulanması ve uygulamada standardın sağlanması amacıyla 16.05.2008 tarihinde Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır.

Kanunun ceza hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak da 27 Mayıs 2008 tarihinde “Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Yer, Araç, Bina ve Tesislerde Tütün Ürünü Tüketenlere Verilecek, İdari Yaptırım Kararlarının Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ” (EK 2) yayımlanmıştır.

27 Ekim 2008 tarihinde yayımlanan 2008/66 sayılı Genelge ile 4207 sayılı Kanunun uygulamalarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve koordinasyonuna yönelik yapılacak çalışmalarda dikkat edilmesi gereken hususlar ve multidisipliner yaklaşımın gerekliliği vurgulanarak tekrar açıklanmış, izleme değerlendirme formları revize edilmiştir

Yeni yasa, çalışanların ve halkımızın dumanlı hava soluma hakkını teslim etmek üzere, yani istemsiz sigara dumanının zararlı etkilerinden korumak için hazırlanmıştır. Çünkü; tehlike sadece sigara içicileri ile sınırlı değildir. Dünya Sağlık Örgütü'nün tahminlerine göre, 700 milyon çocuk, yani dünyadaki çocukların yarısı sigara dumanına maruz kalmaktadır. Sigara dumanı içinde siyanür (çok güçlü bir zehir), amonyak, karbon monoksit (egzos gazı), naftalin (güve öldürücü), kadmiyum (pil, akü yapımında kullanılan zehirli bir madde) ve aseton (oje çıkarıcı) gibi 4000'den fazla kimyasal madde bulunmaktadır. Bu dumana maruz kalmanın güvenli bir eşik düzeyi yoktur. Başkalarının tütüdüğü ve çocukların, hamilelerin ve diğer içmeyenlerin soluduğu sigara dumanındaki bu maddelerin en az 81'inin kanser yapıcı ve zehirli olduğu bilinmektedir.

Tıbbi ve bilimsel araştırmalar, pasif içiciliğin kalp krizi, akciğer kanseri, astım krizi, çocuklukta solunum yolu hastalıkları, ani bebek ölümleri ve akciğer yetmezliği gibi ölümcül hastalıklara yakalanma tehlikesini arttırdığını göstermektedir.

Ayrıca, bilimsel araştırmalara göre ortamın, çok güçlü klimalarla bile havalandırılması kapalı alanlarda pasif solumanın sağlığa zararlarını önlememektedir. Etkili korunmanın tek yolu, insanların kapalı ortamda sigara dumanına pasif olarak maruz kalmalarını önlemektir. İşte bu zorunluluklar nedeniyle **Dumansız Hava Sahaları** oluşturulmuştur.

4207 sayılı yasadaki bu yenilik ile yüz binlerce kişinin sağlığının korunması, kapalı alanların herkesin rahatlıkla çalışabileceği ve ziyaret edebileceği **Dumansız Hava Sahaları** olması amaçlanmaktadır.

DİKKAT!

Dünyada yılda 5,4 milyon kişi sigara kullanımı dolayısıyla ortaya çıkan hastalıklar nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

Türkiye’de tüm ölümlerin yüzde 23’ü sigaraya bağlı hastalıklardan kaynaklanmaktadır
(100.000 kişi/yıl).

Tütün salgını, 20. yüzyılda dünyada 100 milyon kişiyi öldürdü.
21. yüzyılda ise 1 milyar kişiyi öldürebilir.

3. TÜTÜN DUMANINA PASİF OLARAK MARUZ KALMANIN ETKİLERİ

3.1 TÜTÜN DUMANINA PASİF OLARAK MARUZ KALMAK

ÖLÜME NEDEN OLMAKTADIR

Tütün dumanından pasif etkilenim; başkalarının içtikleri veya yanan -bir sigara, puro, pipo ve benzeri- tütün ürününden kaynaklanan dumanın solunmasıdır.

- Tütün dumanına maruz kalmak, dünyada her yıl birçok insanın ölümüne neden olmaktadır. Başkalarının tükettiği tütünün dumanına maruz kalmaktan kaynaklanan ölümler, trafik kazaları ve uyuşturucu madde kullanımına bağlı ölümlerden çok daha fazladır.

- Bu duman karışımı; formaldehit, siyanür, amonyak, karbon monoksit, naftalin, kadmiyum ve aseton gibi 4.000 kimyasal madde içerir. Arsenik, benzen, vinil klorür gibi en az 81'i kanserojen olan bu kimyasal maddeler, tütün dumanında, fazla miktarda bulunur.

- Tütün dumanına maruz kalmak, kanser, amfizem ve kalp krizleri gibi birçok öldürücü hastalığa neden olmaktadır.

- Çocuklar tütün dumanının zararlı etkilerine karşı çok daha hassastır.

- Tütün dumanının zararları, maruz kalma süresi uzadıkça artmaktadır.

3.1.1 TÜTÜN DUMANINA KISA SÜRELİ DE OLSA PASİF OLARAK

MARUZ KALMAK DA ZARARLIDIR

- Başkalarının tütün dumanına sadece 5 dakika maruz kalmanın bile kalp krizlerini tetikleyebildiği kanıtlanmıştır. Süre uzadıkça risk katlanarak artmaktadır.

- Hemen ortaya çıkan etkiler: Gözlerde tahriş, sulanma, yanma, baş ağrısı, burunda rahatsızlık, akıntı, öksürük, boğaz ağrısı, kalp hızı ve tansiyonun yükselmesi, solunumsal yakınmalarda artış ve enfeksiyonlar; var olan hastalıkların alevlenmesi, kalp hastalığı olan kişilerde kalp krizi, astım, allerjiler...

- Çevresel tütün dumanı kalp-damar hastalıklarını %20—70 oranında arttırmaktadır. Tamamen dumanlız hava sahası yasaı uygulanan yerlerde kalp krizleri % 60 azalmaktadır.

- Başkalarının tütün dumanını solumaktan kaynaklanan kanser ölümlerinin oranı; asbest, radyoaktif maddeler, arsenik, benzen, vinil klorür, radyasyon, pestisid (tarım ilaçları), tehlikeli atıklar, içme suyunda bulunan kimyasallar, endüstriyel kimyasallar ve madeni atıkların hepsinin toplamından kaynaklanan kanser ölümleri oranından daha fazladır. Sigara içmeyenlerde çevresel tütün dumanına maruz kalmak akciğer kanserini % 32 oranında arttırmaktadır. Sigaraya maruz kalan genç kadınlarda meme kanseri riski % 90 artmaktadır. Menapoz öncesi kadınlarda 2,6 kez daha fazla meme kanserine yakalanma riski vardır. Çok az ve devamlı sigara dumanına maruz kalan kadınlarda 50 yaşına kadar meme kanseri olma riski % 60 artmaktadır.

- Solunum hastalıkları: İş yeri veya sosyal ortamda sigara dumanına maruz kalmak KOAH ve erişkin astımına neden olmaktadır.

3.1.2. ÇOCUKLARIN TÜTÜN DUMANINA PASİF OLARAK MARUZ

KALMASININ YARATTIĞI SAĞLIK RİSKLERİNİ BİLMEK GEREKİR!

Bebek ve çocukların başta akciğerleri olmak üzere organları da küçüktür. Zarar, erişkinlere göre daha büyüktür. Başkalarının tütün dumanına maruz kalmaları sonucu bebeklerde ve çocuklarda;

- Ani bebek ölümleri,

- Astım vakaları,

- Çocukluk dönemi kanserleri

- Zatüree

- Kulak enfeksiyonları,

- Solunum yolu enfeksiyonları her yıl artış göstermektedir. Tütün dumanına maruz kalmak, düşük, ölü doğum, düşük doğum ağırlığı vakalarına neden olmaktadır.

4 TÜTÜN ENDÜSTRİSİNİN İTİRAZLARI İLE BAŞ ETMEK İÇİN ÖNERİLER

Bütün salgın hastalıklarda bir bulaşma yolu ve bir de hastalık ve ölümlerin yayılmasına yol açan bir aracı vardır. Tütün salgını konusunda bu araç bir endüstri ve çalışma stratejisidir. Bugünkü bilgilerimize göre geçtiğimiz yüzyıl boyunca tütün endüstrisinin bu öldürücü ürünü pazarlama ve tanıtmaya çabası olmasaydı tütün kullanımı ve hastalık salgını da olmayacaktı. Uzun zamandan beri tütün endüstrisi gençleri, sigarayı bırakanların veya ölenlerin yerini alacak kişiler olarak hedef almıştır. Tütün endüstrisi kendi geleceği için bağımlı hale gelmiş olan gençlerin ümit olduğunu bilmektedir. Tütünü kullanan kişiler nikotina bağımlı hale gelirler, ancak 21 yaşına kadar sigara içmemiş olanların daha sonra başlaması olasılığı düşüktür. Yaşam boyu tütüne bağımlı bir gruba ulaşabilmek bakımından tütün endüstrisi sigaranın adolesan grup tarafından denemesi konusunda saldırgan bir politika izlemiştir. Bir çocuk sigara içmeye ne kadar erken yaşta başlarsa bağımlı olma olasılığı o kadar yüksektir, ve sigarayı bırakması da o ölçüde yastır.

Sigara firmaları ölümcül ürünlerini satabilmek için sadece Amerika Birleşik Devletlerinde yılda 8,4 milyar Dolar günde 23 milyon Dolar pazarlama bütçesi harcarlar. Küresel tütün endüstrisi, gelişmiş ülkelerde denenmiş ve başarılı olduğu kanıtlanmış —ve bu ülkelerden dışlanmış— olan lobicilik taktiklerini şimdi gelişmekte olan ülkelere artan bir şekilde kullanmaktadır. Örneğin, tütün endüstrisi gelişmekte olan ülkelerde kadınları ve gençleri hedef olarak almıştır. Bunun yanı sıra, hükümetleri de zorlayarak pazarlama konusundaki kısıtlamaları ve vergi artırımını konusundaki uygulamaları tıkamak için çaba göstermektedir. Bu yöntemler vaktiyle gelişmiş ülkelerde kullanılmış olan yöntemlerdir.

Bağımlı müşteriler grubuna sahip olma ve yüksek karlılık nedeni ile tütün endüstrisi çok para kazanmıştır. Ancak gelişmiş ülke vatandaşlarını öldürmek tütün endüstrisi için çok pahalı hale geldi. Bunun üzerine pazar arayışlarını geliştirmekte olan ülkelere doğru yöneltti. Çok uluslu şirketlerin yerel şirketler ve devletin sahip olduğu şirketlerle ortak yatırımlar yapması ve ortaklıklar kurması, büyük şirketlerin dünya pazarına açılması bakımından yarar sağladı ve bu amaçla kullanıldı. Son yıllarda dev tütün şirketleri geliştirmekte olan ülkelerdeki şirketlerin hisselerinin büyük bölümünü satın almak suretiyle bu ülkelerin pazarına girdiler ve geliştirmekte olan ülkelerdeki satışlarını çok artırdılar.

- Özetle kanıtlanmıştır ki sigara firmaları:
- Sigaranın zararlı sağlık etkilerini ve bağımlılık özelliğini bilerek inkar ederler.
- Çocukları, gençleri ve kadınları da hedef alarak acımasız pazarlama taktikleri uyguladılar.
- Pasif içicilik konusundaki bilimsel gerçekleri çarpıttılar.
- Tüketicileri düşük katran ve düşük nikotin gibi sahte tanımlamalar ile aldatırlar.
- Geliştirmekte olan ülkelerde saldırgan politikalar sürdürürler.
- Sigara kaçakçılığına yardımcı olurlar.

Dumansız hava sahası yasası ile ilgili geçmiş deneyimler bu konuda mutlaka itirazların olduğu şeklindedir. Tütün endüstrisi bu yasanın uygulanmasının ve bu konuda zorlama yapılmasının mümkün olmadığını, özellikle restoran ve barlarda olmak üzere işyerlerinin müşteri kaybedeceğini ileri sürer. Onlar, %100 sigarasız ortamlar yerine daha kabul edilebilir bir yöntem olarak sigara içilen yerlerin ayrılmasını ve havalandırma sistemleri kurulmasını önerirler. Fakat bu yaklaşım pasif sigara dumanı etkilenimini önlemez. Kapsamlı sigara yasağı yasanın uygulandığı bütün ülkelerde sigarasız ortam uygulamasının benimsendiği, kolay ve etkili bir yöntem olduğu ve işyerleri bakımından herhangi olumsuz etki yapmadığı gözlenmiştir. Dünya çapında yapılan çalışmalarda yasağın uygulandığı restoran ve barlarda yasaya yüksek düzeyde uyum olduğu ve müşterilerinde ve gelirlerinde artış olduğu tespit edilmiştir.

Tütün endüstrisi lobicileri ve mücadele grupları bu uygulamanın sigara içenlerin haklarını çiğnediğini de iddia ederler. Sigara içenler ve içmeyenler pasif sigara dumanı etkileniminin

olumsuz etkilerine aynı şekilde duyarlıdırlar. Bu yasanın arkasındaki ilke ise, hükümetlerin, temel insan hakları ve özgürlüklerini korumak olduğu noktasıdır. Bu yaşamsal ödev kesindir ve ulaşılabilen en yüksek sağlık standardı hakkı olarak pek çok uluslararası yasal düzenlemelede belirtilmiştir. Pasif sigara dumanı etkilenimi bu hakkı açıkça ihlal etmektedir.

Tütün endüstrisi, onun lobicileri ve mücadele grupları tarafından ileri sürülen bu görüşlerle baş etme çalışmaları temel bir insan hakkı olan sigarasız ortam konusunda destek sağlamak bakımından çok temel bir çabadır. Sigarasız ortamların sağlanması, sigara içmeyenlerin temiz hava soluma haklarını garanti altına alır, sigara içenleri sigarayı bırakmaları yönünde teşvik eder, hükümetlere de toplumda herkesin yararına olan tütünlü mücadele konusunda önderlik yapma olanağı sağlar.

Tütün endüstrisinin sigarasız ortamlar uygulamasının işe yaramaz ve işyerleri açısından harcama gerektiren uygulama olacağı şeklindeki ifadelerin aksine, sigarasızlık yasaları çeşitli ülkelerde çok başarılı şekilde uygulanmaktadır. Amerikan halkının yaklaşık yarısı ve Kanada halkının %90'ı, İrlanda, Norveç, Yeni Zelanda, İtalya, Fransa, Uruguay, Nijer, Singapur gibi birçok ülke halklarının tamamı sigarasız toplu alanlarda ve sigarasız işyerlerinde yaşamaktadır. Sigarasız ortam uygulamasının ekonomi üzerindeki etkileri konusundaki bilimsel verilerin dikkatle incelenmesi sonucunda, bu uygulamanın işyerlerinin ekonomisi üzerine herhangi olumsuz etkisi olmadığı, bu etkinin nötral, hatta bazı durumlarda olumlu bir etki olduğu saptanmıştır. İrlanda'da sigarasızlık yasası konusu gündeme geldiğinde tütün endüstrisi, sigara içilmesinin ülkenin bar (pub) kültürünün ayrılmaz bir parçası olduğunu ileri sürerek şiddetle itiraz etti, bu yasaklamanın zorlayıcı olamayacağını ve bar sahipleri açısından tamiri mümkün olmayan ekonomik zarara yol açacağını iddia etti. Oysa ülke üç yıldan beri büyük bir toplumsal destek ile "sigarasız" dır ve işyerleri üzerinde herhangi olumsuz etkisi de yoktur.

Sigarasızlık yasasının yürürlüğe girdiği bütün ülkelerde toplumun görüşü üzerine yapılan çalışmalar, bu konuda büyük bir toplumsal destek olduğunu ortaya koymaktadır. Uruguay, Amerika kıtasında %100 sigarasızlık yasasını uygulayan ilk ülke olmuştur. Bu ülkede bütün kapalı alanlar ve restoran, bar ve gazino lar dahil olmak üzere bütün işyerleri "sigarasız" olmuştur. Yasaklama 10 Uruguaylı'nın 8'inin ve sigara içenlerin de yaklaşık üçte ikisinin desteğini almıştır. Yeni Zelanda 2004 yılında sigarasızlık yasasını geçirdikten sonra toplumun %69'u, insanların sigarasız bir ortamda çalışma hakkının olduğunu ifade etmiştir. Kaliforniya'da restoran ve barlar dahil olmak üzere sigarasız işyerleri yasası 1998 yılında yürürlüğe girdiğinde toplumun %75'inin onayını almıştır.

Sigarasız ortamlar oluşturulması sigarayı bırakmak isteyenler bakımından da yarar sağlar. İşyerlerinin "sigarasız" olması sigara içme sıklığında %4'lük azalmaya yol açar. Endüstrileşmiş bazı ülkelerde sigarasız işyeri politikası uygulamasından sonra çalışanlar arasında toplam sigara kullanımında %29'lük azalma meydana gelmiştir. Toplu yerlerde sigarasızlık politikasının uygulanması sonucunda aileler de kendi evlerini "sigarasız" hale getirmektedirler ve bu durum evdeki çocukları ve diğer kişileri pasif sigara dumanı etkileniminin tehlikelerinden korumaktadır. Kapsamlı "sigarasızlık" yasasının yürürlüğe girmesinden sonra sigara içenler de evlerinde gönüllü olarak sigara içmemeye başlamışlardır.

Kapalı yerlerde sigara içilmesi için yerler ayrılması sigarasız ortamlar yasasını ciddi şekilde zayıflatır, hatta tamamen işlevsiz hale getirebilir. Tütün endüstrisi de sigarasız ortamlar uygulamasının etkisini çok iyi bilmektedir ve bu uygulamayı zayıflatmak için istisnalar yaratmaya çalışmaktadır. Phillip Morris firmasının 1992 yılındaki bir iç yazışma raporunda şöyle denilmektedir: "işyerlerinde tam sigarasızlık kuralının uygulanması endüstrinin iş hacmini ciddi şekilde etkiler. İşyerlerinde sigara içilmesine izin verilen yerler ayrılması gibi daha ilımlı kısıtlamalar yapılması sigara bırakma üzerinde az etki yapar ve toplam sigara tüketimini çok etkilemez".

5. 4207 SAYILI “TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN”

4207 SAYILI “TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN”

Bu Kanunun uygulanması ve gerekli tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen memurlar ve diğer kamu görevlilerine ceza hukuku sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, tabii oldukları mevzuatta yer alan disiplin hükümleri uygulanır.

5.1 TÜTÜN ÜRÜNLERİ TÜKETİMİNİN YASAK OLDUĞU YERLER:

16 Mayıs 2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Başbakanlık Genelgesi’nde **kapalı alan;** sabit veya seyyar bir tavanı veya çatısı (Çadır, güneşlik vb. dahil) olan, kapıları, pencereleri ve giriş yolları dışında tüm yan yüzeyleri geçici veya kalıcı olarak tamamen kapatılmış alanlar ile aynı şekilde tavanı çatısı olup yan yüzeylerinin yarısından fazlası kapalı bulunan yerler olarak tanımlanmaktadır.

19 Mayıs 2008 tarihi itibarı ile;

1. Tüm kamu hizmet binalarının tüm kapalı alanlarında,

2. Koridorları ve merdivenleri dahil olmak üzere;

a) Her türlü eğitim (özel eğitim ve öğretim kurumları ve yaygın eğitim dahil olmak üzere okul öncesi, ilk ve orta öğrenim kurumları; dersane, kurs ve benzeri tüm kurum ve kuruluşlar ile kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında, sayılan yerlerin sınırları içerisinde bulunan tesis, bahçe ve benzeri yerler açık alanda bulunsun dahi kapsam dahilindedir),

b) Sağlık (hastane, sağlık merkezi, laboratuvar, muayenehane, eczane ve benzeri yerlerin kapalı alanları),

e) Üretim (fabrika, imalathane, tamirhane, servis ve benzeri tüm birimlerin kapalı alanları),

d) Ticaret (şirket, depo, antrepo, mağaza, dükkan, market, büro, iş hanı, alışveriş merkezleri ve içinde yer alan bölümler, apartmanların ortak alanları, fuarlar fuar içindeki stantlar ve benzeri tüm birimlerin kapalı alanları),

e) Sosyal (dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşları, toplantı salonları, düğün, nişan, kermes amaçlı tüm benzeri sosyal faaliyetlerin yapıldığı yerlerin kapalı alanları)

f) Kültürel (sinema, tiyatro, konser, sergi, konferans, kütüphane ve benzeri kültürel amaçlı kullanıma açık yerlerin tüm kapalı alanları),

g) Spor (spor salonları, spor kulüpleri ve spor yapılan spor ile bağlantılı tüm binaların kapalı alanları),

h) Eğlence (internet salonları, bowling salonları, ganyan, iddia gibi oyunlar oynanan bayiler)

ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

3. Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

4. Spor, kültür, sanat vs. faaliyetlerinin yapıldığı açık alanlarda ve bunların seyir yerlerinde,

5. Otelcilik hizmeti verilen işletmelerde tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odalar dışında kalan tüm alanlarında tütün ürünleri tüketimi yasaktır.

6. Kapalı alanlarında tütün ürünleri tüketilmesi mümkün olmayan ticaret merkezi, iş hanı, sinema, tiyatro, havaalanı, otogar, spor ve eğlence tesisi, alışveriş merkezi ve benzeri yerlerin içinde olup tütün ürünlerinin tüketilmesine müsaade edilmeyen alanlardan tecrit edilmemiş ve hava geçişi engellenmemiş şekilde faaliyet gösteren lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti veren işletmelerde tütün ürünleri tüketilmeyecektir.

19 Temmuz 2009 tarihi itibarı ile;

7. Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün ve tütün ürünleri tüketimi yasaktır.

Lokanta, kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmeler bir kamu kuruluşuna ait ise; dernek, kulüp lokali, sosyal tesis olarak kullanılıyorsa; sağlık, eğitim, kültür kurum / kuruluşları içinde bulunuyorsa ve havalimanı, istasyon, liman, iskele, otogar, toplu taşıma araçlarının mola yerleri gibi alanların içinde yer alıyorsa yine 19 Mayıs 2008 tarihinden itibaren uygulama kapsamındadır.

Tüm bu yerlerde tütün ürünlerinin tüketimine mahsus alanlar oluşturulamaz.

Kişiyeye verilecek ceza;

Bu alanlarda tütün ve tütün mamulleri kullanılması durumunda **Kabahatler Kanununun 39. maddesi** gereği;

- a) Kamu hizmet binalarında ve kamuya ait toplu taşıma araçlarında ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri,
- b) Özel toplu taşıma araçlarında ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri,
- c) Özel hukuk kişilerine ait binalarda en yakın kolluk birimi yetkilileri tarafından idari para cezası (2009 yılı için) 69 TL uygulanır.

İşletmeye verilecek ceza;

Yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, işletme izni veren kurum tarafından yazılı olarak uyarılır. Uyarıya rağmen verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, belediye sınırları içinde **belediye encümeni**, belediye sınırları dışında **mahalli mülki amir** tarafından (2009 yılı için) **560 TL'den 5600 TL'** ye kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

5.2 TÜTÜN ÜRÜNLERİ KULLANIMINA YÖNELİK İSTİSNAİ DURUMLAR

- Yaşlı bakım evlerinde, ruh ve sinir hastalarının yatarak tedavi gördüğü birimlerde ve ceza infaz kurumlarında, şehirlerarası veya uluslararası güzergahlarda yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güvertelerinde toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde tütün ürünleri tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilecektir.
- Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünleri kullanılmaz. Ancak bu tesislerde, tütün ürünlerinin tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilir.
- Otelcilik hizmeti verilen işletmelerin tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odaların mümkün olduğunca aynı kat, koridor gibi müstakil ve tecrit edilebilir ayrı bölümlerde yer alması sağlanacaktır.
- Tütün kullanımına tahsis edilen bu alanlar, koku ve duman geçişini önleyecek şekilde tecrit edilmiş ve standartlara uygun havalandırma tertibatı ile donatılmış, tavanı, kapı ve pencereleri dışında dört tarafı sert zemin veya duvarla kaplı olacaktır. Alanların kapıları, yangın talimatları da dahil olmak üzere, mevcut diğer düzenlemelere uygun, mekanik kapanan kapılar şeklinde olacaktır. **Alanların duvarlarında tütün ürünleri kullanımının zararlarını anlatan sağlık uyarıları görülebilir yerlere asılmış olacak ve kapılarında tütün ürünlerinin tüketimine mahsus alan olduğunu belirtir uyarı yazıları bulunacaktır.**
- Denizyolu araçlarının güvertelerindeki alanlar ise, diğer yolcuların etkilenmesini önleyecek şekilde tecrit edilecek ve girişlerine gerekli uyarı yazıları asılacaktır.
- **Bu alanların 18 yaşın altındaki kişiler tarafından kullanılmasına izin verilmeyecektir.**
- Yasa, özel konutları kapsamaz. Ancak bir apartmanın merdivenleri veya asansörü gibi, herhangi bir mekanın kapalı veya büyük ölçüde kapalı bölümleri, başka mekanlar ile ortak kullanılıyorsa ve kamuya açıkta yaşağa tabi olacaktır.

Bu istisnalar dışında kamuya açık hiçbir yerde tütün ürünleri tüketimine mahsus alan oluşturulamayacaktır.

Bu alanlarda yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, işletme izni veren kurum tarafından yazılı olarak uyarılır. Uyarı yazısı işletme sorumlusuna tebliğ edilir.

Uyarıya rağmen verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından (2009 yılı için) 560 TL'den 5600 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

5.3 YASAL UYARILARIN ASILMASI

- Tütün ürünleri tüketiminin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezaî sonuçlarını belirten uyarılar herkes tarafından görülebilir yerlere asılması gerekir.
- Tütün ürünlerinin tüketilmesine tahsis edilen alanlarda tütün ürünleri kullanımının tehlikelerini anlatan sağlık uyarılarının herkes tarafından görülebilir yerlere asılması ile ilgili düzenlemelerin yapılması gerekir.
- Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlerde TAPDK tarafından belirlenen usullere uygun olarak yazılmış, “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılmalıdır.

Bu yasağa aykırı hareket eden ve gerekli uyarı yazılarını uygun şekilde asmayanlar **mahalli mülki amir** tarafından (2009 yılı için) **1120 TL** idari para cezası ile cezalandırılır.

5.4 TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ÇEVREYE ZARAR VERMESİNİ ÖNLEMEK

- Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıkları çevreye atmak yasaktır.

Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıkları çevreye atanlara **Kabahatler Kanununun 41. maddesi** gereği **belediye zabıta görevlilerince** 25 TL (2009 yılı için) para cezası ile cezalandırılır.

5.5 REKLAM - PROMOSYON FAALİYETLERİ

- Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların isim, marka veya alametlerini kullanarak reklam ve tanıtımını yapmak, bu ürünlerin kullanılmasını özendirilen veya teşvik eden kampanyalar düzenlemek, etkinliklere tütün ürünleri üreten ve pazarlamasını yapan firmalara ait isim, amblem veya ürünlerinin marka ya da işaretlerini kullanarak destek olmak yasaktır.
- Tütün sektöründe faaliyet gösteren firmalara ait araçlarda bu ürünlerin markalarının tanıtımını sağlayacak bir uygulama yapılamaz.
- Üretilen ve pazarlaması yapılan tütün ürünleri bayilere veya tüketicilere, teşvik, hediye, eşantıyon, promosyon, bedelsiz veya yardım olarak dağıtılamaz.
- Tütün ürünlerinin isim, logo veya amblemlerini kullanarak bildirim yapan, basın-yayın organlarına ilan verilemez.

Bu yasaklar kapsamındaki faaliyetlerde bulunanlar (2009 yılı için) **56.000 TL'den 280.000 TL'ye kadar TAPDK'nın kararı** doğrultusunda cezalandırılır.

Sayılan bu yasaklara ilişkin herhangi bir faaliyet tespitinde olaya ait deliller ile birlikte Bakanlığımızın ivedilikle bilgilendirilmesi gerekir.

• Tütün firmalarının isimleri, amblemleri veya ürünlerin marka veya işaretleri ya da bunları çağrıştıracak davetleri, kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşımaz.

Bunları taşıyanlara **Kabahatler Kanununun 39. maddesi** gereği;

d) Kamu hizmet binalarında ve kamuya ait toplu taşıma araçlarında ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı **kamu görevlileri**,

e) Özel toplu taşıma araçlarında ilk başvurulan **kolluk birimi yetkilileri**,

f) Özel hukuk kişilerine ait binalarda en yakın **kolluk birimi yetkilileri** tarafından idari para cezası (2009 yılı için) **69 TL** uygulanır.

• Tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünler üretilemez, dağıtılamaz ve satılamaz.

Bu yasaklar kapsamındaki faaliyetlerde bulunanlar belediye sınırları içinde **belediye encümeni**, belediye sınırları dışında **mahalli mülki amir** tarafından (2009 yılı için) **22.400 TL'den 112.000 TL'ye kadar** idari para cezası ile cezalandırılır

5.6 YAYIN KURULUŞLARI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyoları, ayda en az 90 dakika tütün ürünleri ve sağlığa zararlı diğer alışkanlıkların zararları konusunda uyarıcı, eğitici mahiyette yayınlar yapacaktır. Bu yayınlar, asgari 30 dakikası 17:00—22:00 saatleri arasında olmak üzere 08:00—22:00 saatleri arasında olacak ve yayınların kopyaları her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna teslim edilecektir.

Buna uygun davranmayan yayın kuruluşları **RTÜK** tarafından (2009 yılı için):

• Yerel yayın yapan televizyon kuruluşları **1120 TL'den 5600 TL'ye kadar**, radyo kuruluşları **112 TL'den 560 TL'ye kadar**,

• Bölgesel yayın yapan televizyon kuruluşları **5600 TL'den 11.200 TL'ye kadar**, radyo kuruluşları **560 TL'den 1200 TL'ye kadar**,

• Ulusal yayın yapan televizyon kuruluşları **56.000 TL'den 280.000 TL'ye kadar**, radyo kuruluşları **5600 TL'den 28.000 TL'ye kadar** idari para cezası ile cezalandırılır.

• Televizyonda yayınlanan programlarda, filmlerde, dizilerde, müzik kliplerinde, reklamlar ve tanıtım filmlerinde tütün ürünleri kullanılamaz, görüntülerine yer verilemez.

Buna uygun davranmayan yayın kuruluşları **RTÜK** tarafından (2009 yılı için)

• Yerel yayın yapan kuruluşlar **1120 TL'den 5600 TL'ye kadar**,

• Bölgesel yayın yapan kuruluşlar **5600 TL'den 11.200 TL'ye kadar**,

• Ulusal yayın yapan kuruluşlar **56.000 TL'den 112.000 TL'ye kadar**, idari para cezası ile cezalandırılır.

5.7 TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN SATIŞI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapılamaz.

Bu yerlerde tütün ürünleri satışı yapanlara belediye sınırları içinde **belediye encümeni**, belediye sınırları dışında **genel kolluk** tarafından(2009 yılı için) **1120 TL idari para cezası** verilir.

- Tütün ürünleri, 18 yaşını doldurmamış kişilere satılamaz ve tüketimlerine sunulamaz.

Bu yasağa aykırı hareket edenler Türk Ceza Kanununun “Sağlık için tehlikeli madde temini” başlıklı 194 üncü maddesi hükmüne göre **6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası** ile cezalandırılır.

- Tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında 18 yaşını doldurmamış kişiler istihdam edilemez.

Bu yasağa aykırı hareket edenler **mahalli mülki amir** tarafından her bir kişi için (2009 yılı için) **1120 TL idari para cezası** verilir.

• Türkiye’de üretilen veya ithal edilen tütün ürünleri paketlerinin üzerine, en geniş iki yüzünden, bir yüzüne toplam alanın yüzde kırkıdan, diğer yüzüne yüzde otuzundan az olmak üzere özel çerçeve içinde tütün ürünlerinin zararlarını belirten Türkçe yazılı uyarılar veya mesajlar konulur, aynı şekilde, birden fazla paketi bir arada bulunduran tütün ürünleri kutuları üzerine bu uyarının yazılması zorunludur. Uyarı mesajları taşımayan ürünler ithal edilemez ve satışa sunulamaz.

• Tütün ürünlerinin paketlerinde ve etiketlerinde, bu ürünlerin özellikleri, sağlığa etkileri, tehlikeleri veya emisyonları ile ilgili yanlış ve eksik bilgi vermek, aldatıcı tanımlama, marka, renk, figür veya işaret kullanmak yasaktır.

Bu yasağa aykırı hareket edenler **TAPDK** tarafından bu yükümlülüklere aykırı olarak **piyasaya sürülen malların piyasa değeri kadar idari para cezası** ile cezalandırılır. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı (2009 yılı için) **280.000 TL’den az olamaz**.

• Tütün ürünleri, yetkili satıcı olan yerlerin dışında; TAPDK düzenlemelerine aykırı olarak şekilde otomatik makinelerle, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarda satılamaz ve satış amacıyla kargo yoluyla taşınamaz.

Bu tarz bir ihlal tespitinde ekipler sadece durum tespit tutanağı düzenleyecek ve TAPDK veya Sağlık Bakanlığına bildirecektir.

Bu yasağa aykırı hareket edenler **TAPDK** tarafından 4733 sayılı Kanunun 8. maddesi (k) bendi uyarınca (2009 yılı için) **22.400 TL’den 112.000 TL’ye** kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

- Tütün ürünleri paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz.

Bu yasağa aykırı hareket edenler **TAPDK** tarafından 4733 sayılı Kanunun 8. maddesi (j) bendi uyarınca (2009 yılı için) **1.120 TL'den 11.200 TL'**ye kadar idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

- Tütün ürünleri, 18 yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edilemez. Bununla ilgili düzenlemeler TAPDK tarafından yapılacaktır.

Bu tarz bir ihlal tespitinde ekipler sadece durum tespit tutanağı düzenleyecek ve TAPDK veya Sağlık Bakanlığına bildirecektir.

Bu yasağa aykırı hareket edenler **TAPDK** tarafından 4733 sayılı Kanunun 8. maddesi (1) bendi uyarınca (2009 yılı için) **33.600 TL** idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

6. DENETİM EKİPLERİNİN OLUŞTURULMASI, DENETİM SÜRECİ, CEZA UYGULAMALARI

HAVAMIZI KORUYORUZ

6.1 İL TÜTÜN KONTROL KURULLARININ OLUŞTURULMASI

Ulusal Tütün Kontrol Programının uygulanması ve planda yer alan görevlerin yerine getirilmesinin koordinasyonu ve takibi ile tütün ve tütün ürünlerinin zararları ile mücadele ve kontrol faaliyetlerini yürütmek üzere 2007 / 38 sayılı Sağlık Bakanlığı Genelgesi doğrultusunda illerde;

- İl Hıfzısıhha Meclisi kararı ile “İl Tütün Kontrol Kurulu” oluşturulur. İlde bulunan tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversite ve sivil toplum örgütlerinin bu kurula dahil edilmesiyle mümkün olduğunca geniş bir kesimin bu mücadeleye katılımı sağlanır.
- Sigara ve diğer tütün mamulleri ile ilde yapılan ve yapılacak olan mücadele bu kurul koordinasyonunda yürütülür.
- Kurulun en az ayda bir toplanarak çalışmaları gözden geçirmesi, varsa aksaklıklara yönelik tedbirler alması sağlanır.
- Kurula vali ya da vali yardımcısının başkanlık yapması, ilde tütünle mücadelede sorumlu il sağlık müdür yardımcısının kurulda görev alması sağlanır.
- Kurulun sekretarya işlemleri il sağlık müdürlüğüne yapılır.
- Kurul tütün ve tütün ürünleri kullanımının yasak olduğu alanlarda gerekli denetimleri yapmak üzere ekipler oluşturulmasını ve bu ekiplerin 4207 sayılı Kanun ve uygulamaları hakkında periyodik aralıklarla gerekli ve detaylı hizmet içi eğitimleri almasını sağlar.
- Kurul 4207 sayılı Kanun gereği 18 yaşından küçüklere sigara satışı ile okul önleri ve çevresinde sigara satılmaması konusunda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.
- Sigaranın insan sağlığına zararlı etkileri, dumanlı çalışma ortamlarının oluşturulmasının gereği ve önemi gibi konularda toplum bilincini artıracak panel, konferans vb. faaliyetlerin düzenlenmesini sağlar.
- İşletme sahipleri ya da temsilcileri ile düzenli toplantı / ziyaretler gerçekleştirerek yasa ve uygulama usulleri hakkında bilgilendirilmelerini sağlar.
- Kurul cezai işlem uygulamaya yetkili olmayıp, yasanın uygulanması esnasında gerekli cezai işlemlerin yetkili birimlerce yerinde ve zamanında uygulanmasını sağlar.
- Kurul faaliyetleri ile ilgili çalışma raporlarının üçer aylık periyotlarla, denetimlerle ilgili veriler ise aylık periyotlarla Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi gerekmektedir.
- Kurul çalışmaları, aylık ya da üçer aylık raporlar gibi konularda Sağlık Bakanlığı ile iletişimi, kurulda görevli İl Sağlık Müdürlüğü temsilcisi sağlar.

6.2 DENETİM EKİPLERİNİN OLUŞTURULMASI

- İl genelinin değerlendirilebilmesi için yeterli olacak ekip sayısı İl Tütün Kontrol Kurulu tarafından belirlenir.
- Ekipler asgari 2 kişi olacaktır.
- Ekipler Kanun hükümlerinin uygulanması ile ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarından (Sağlık Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, Belediyeler vs.) yetkilendirilecek personelden oluşturulacaktır.
- Ekipler içerisinde kolluk kuvvetleri (zabıta, polis, jandarma) temsilcisinin bulunmasına gayret gösterilecektir.
- Oluşturulan ekiplere İl Sağlık Müdürlüğü tarafından 4207 sayılı Kanun hükümlerinin uygulamaları hakkında detaylı hizmet içi eğitimi verilir.
- Ekiplerin Valilik oluru ile resmi olarak görevlendirmeleri yapılır.
- Ekiplere denetimler esnasında kullanmak üzere kimlik düzenlenir.
- Denetim ekipleri, öncelikle kapalı alanlarda tütün ürünleri tüketilmeyecek ve vatandaşlarımızın yoğun bir şekilde giriş çıkış yaptıkları alışveriş merkezi, ticaret merkezi, iş hani, sinema, tiyatro, havaalanı, otogar, spor ve eğlence tesisi vb. yerlerin yanı sıra kuaför ve berber gibi tütün ürünleri tüketiminin yoğun olduğu işletmelerde inceleme yapacaklardır.
- Denetim ekiplerinde görevli personelin giyim kuşama mevzuata uygun olmalıdır.
- Denetim ekipleri ziyaret ettiği mekanda öncelikle ziyaret sebepleri ve 4207 sayılı yasa, işletmelerin yasa gereği yerine getirmesi gerekli yükümlülükler hakkında kısa bir bilgilendirme yapmalı, ziyaret esnasında olumlu, eğitici, yapıcı bir tavır içinde olmalıdır.
- Denetimler belirli bir düzen içerisinde ve sürekli yapılacaktır.
- Denetimlerde uyarıda bulunulan ve gerekli düzenlemeleri yapması istenen kurum ve kuruluşlar, verilen süre sonunda mutlaka tekrar ziyaret edilecektir.
- Tütün ve tütün ürünleri kullanımına 19 Temmuz 2009 tarihine kadar izin verilen ve bu tarihten itibaren yasaklanacak olan alanların ziyaretlerinde geçiş dönemi ve sonrasına ilişkin yeterli ve detaylı bilgilendirme yapılmalıdır.
- Denetimlerde ekipleri 2008 / 66 sayılı Genelge ekinde yer alan 4207 sayılı Kanun uygulamaları izleme formu ve 4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formundan yeterli sayıda bulundurmalıdırlar. Yapılan her denetim aksaklık olup olmadığına bakılmaksızın mutlaka kaydedilmelidir.
- Denetim ekibinde cezai işlem uygulamakla yetkili kolluk kuvveti temsilcilerinin;
- Yetkilendirilmiş iseler- beraberlerinde ceza makbuzlarını bulundurmaları gerekir.

6.3 KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA DENETİM

- Denetim ekipleri sağlık kuruluşları da dahil olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarını ziyaret edecek, yetkilileri ve çalışanları bilgilendirici eğitim verecek, Kanunun uygulanmasına yönelik ihlaller ve aksaklıklar yönünden inceleme ve değerlendirme yapacaklardır.
- Tütün ürünleri tüketilip tüketilmediği yönündeki incelemeler düzenli ve sürekli yürütülecektir.
- Denetimlerde kurumda tütün ürünleri tüketenlere verilecek idari yaptırım kararlarını uygulamak üzere idari birim amiri tarafından yetkili isim belirlenip belirlenmediğine bakılacaktır.
- Mevzuata uygun yasal uyarı yazılarının herkes tarafından görülebilen yerlerde asılı olup olmadığı incelenecektir.
- Bu uyarı yazılarında yasa ihlali durumunda idari birim amiri tarafından cezai işlem uygulamakla yetkili kılınan kişi / kişilere ait iletişim bilgilerinin de yer alıp alınmadığına bakılacaktır.
- Sigara içme odalarının kapatılıp kapatılmadığı kontrol edilecektir.
- Odalarda, sigara, tütün dumanı, küllük, çakmak vs. gibi sigara kullanıldığı izlenimi veren belirtilere bakılacaktır. Bu nesnelere varlığı ceza işlemini gerektirmese de kaldırılmasının daha uygun olacağı hatırlatılacak, bu nesnelere üzerinde tütün ürünlerini anımsatan amblem, marka vs. varlığında gerekli ceza işleminin uygulanması sağlanacaktır.
- Tütün firmalarının isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka veya işaretleri ya da bunları çağrıştıracak alametlerinin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşıyan bulunup bulunmadığı kontrol edilecek.
- Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıklarının çevreye atılıp atılmadığı kontrol edilecek.
- Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapıp yapılmadığı kontrol edilecek.
- Tespit edilen aksaklıklar varsa “4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak, 1. nüsha ilgili kamu kurumu yetkilisinde, 2. nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek, son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekretaryası tarafından muhafaza edilecektir.
- Kurumda yetkilendirilmiş personel tarafından idari para cezası uygulanıp uygulanmadığı araştırılacak.
- Kurum yetkilisine “Dumansız Hava Sahası” posterlerinin kurum içerisinde asılması önerilecek. (Zorunluluk yok)
- Yaşlı bakımevleri, cezaevi, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri, açık havada yapılan her türlü spor kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerlerde tütün ürünleri kullanımına izin verilen alanlar ayrıca denetlenecek.

6.4 ÖZEL HUKUK KİŞİLERİNE AİT İŞLETMELERDE DENETİM

- Denetim ekipleri yasa gereği tütün ve tütün ürünleri kullanımının yasak olduğu tüm özel hukuk kişilerine ait mekanları ziyaret edecek, yetkilileri ve çalışanları bilgilendirici eğitim verecek, Kanunun uygulanmasına yönelik ihlaller ve aksaklıklar yönünden inceleme ve değerlendirme yapacaklardır.
- Tütün ürünleri tüketilip tüketilmediği yönündeki incelemeler düzenli ve sürekli yürütülecektir.
- Mevzuata uygun yasal uyarı yazılarının herkes tarafından görülebilen yerlerde asılı olup olmadığı incelenecek.
- Bu uyarı yazılarında yasa ihlali durumunda vatandaşın başvurabileceği idari para cezası işlemini uygulamakla yetkili en yakın kolluk birimine (mahalline göre zabıta, polis ya da jandarma) ait iletişim bilgilerinin de yer alıp almadığına bakılacak.
- Sigara içme odalarının kapatılıp kapatılmadığı kontrol edilecek.
- Mekanda küllük vs. sigara kullanıldığı izlenimi veren aksesuarların kaldırılıp kaldırılmadığına bakılacak.
- Tütün firmalarının isimleri, amblemleri veya ürünlerin marka veya işaretleri ya da bunları çağrıştıracak işaretleri kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşıyan kişilerin bulunup bulunmadığı kontrol edilecek.
- Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıkların çevreye atılıp atılmadığı kontrol edilecek.
- Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapıp yapılmadığı kontrol edilecek.
- Tespit edilen aksaklıklar varsa “4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak, 1. nüsha ilgili işletme yetkilisine, 2. nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek, son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekretaryası tarafından muhafaza edilecektir.
- İşletme yetkilisine “Dumansız Hava Sahası” posterlerinin işletme içerisinde asılması önerilecek. (Zorunluluk yok)
- Yasaya uyulmaması durumunda işletme yetkilisine nereye başvurabileceği ve ne tarz önlemler alabileceği konusunda bilgilendirme yapılmalıdır.
- Otelcilik hizmeti verilen işletmelerin tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odaların dışında tütün ürünleri kullanılıp kullanılmadığı, gerekli uyarı yazılarının asılıp asılmadığı kontrol edilecek.
- Alışveriş merkezi, lokanta, kahvehane, bar gibi eğlence tesislerinde uygun şartları taşıyarak tütün ve tütün ürünleri tüketimine 19 Temmuz 2009 tarihine kadar müsaade edilen alanlarda, bu tarihten itibaren hiçbir şekilde tütün ve tütün ürünleri tüketimine izin verilmeyeceği işletme sahiplerine hatırlatılacak ve gerekli önlemleri şimdiden almaları istenecektir.
- İşletme yetkilisine “Dumansız Hava Sahası” posterlerinin kurum içerisinde asılması önerilecek. (Yasal zorunluluk yok)

6.5 TÜTÜN ÜRÜNLERİ KULLANIMINA TAHSİS EDİLEN ALANLARDA DENETİM

Tütün ve tütün ürünleri tüketimine tahsis edilen odalarda sigara ve diğer tütün ürünleri kullanımına izin verilebilmesi için aşağıdaki koşullarını yerine getirilmesini sağlamak o mekanı kontrol eden veya yöneten kişinin yasal sorumluluğundadır.

Tütün ve tütün ürünleri kullanımına izin verilen alanlarda aranan özellikler:

- O binadan sorumlu olan kişinin yazılı izni ile tahsis edilmiş olması gerekir. Bu yazılı iznin saklanması ve istenilirse binayı teftişe gelen görevlilere gösterilmesi gerekir.
- Bu alanların 18 yaşın altındaki kişiler tarafından kullanılmasına izin verilmeyecektir.
- Sigara ve diğer tütün ürünlerinin kullanımına izin verilen bir oda olduğu açıkça belirtilmelidir.
- O odanın başka amaçlar için, örneğin televizyon odası veya kütüphane olarak kullanılmaması gerekir.
- Alanların duvarlarında tütün ürünleri kullanımının zararlarını anlatan sağlık uyarıları görülebilir yerlere asılmış olacak ve kapılarında tütün ürünlerinin tüketimine mahsus alan olduğunu belirtir uyarı yazıları bulunacaktır.
- Tavanı olması ve kapılar ve pencereleri dışında, dört tarafı da yerden tavana kadar sağlam duvarlarla çevrili olması gerekir.
- Bu alanlar, koku ve duman geçişini önleyecek şekilde tecrit edilmiş ve standartlara uygun havalandırma tertibatı ile donatılmış, tavanı, kapı ve pencereleri dışında dört tarafı sert zemin veya duvarla kaplı olacaktır.
- Binanın başka bir bölümüne veya diğer sigarasız mekanlara hava üfleyen havalandırma sistemleri olmamalıdır.
- Alanların kapıları, yangın talimatları da dahil olmak üzere, mevcut diğer düzenlemelere uygun, mekanik kapanan kapılar şeklinde olacaktır.
- Yukarıdaki koşulların tümü yerine getirilmezse, oda sigara odası olarak kullanılamaz ve her zaman yasak kapsamında kalması gerekir. Yasak kapsamına giren bütün bölümlerde sigara ve diğer tütün ürünlerinin kullanımına mani olmak o mekanın amiri veya sorumlusuna düşer.
- Denetim ekiplerince yapılan denetimlerde tespit edilen aksaklıklar varsa “4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak, 1. nüsha ilgili kamu kurumu yetkilisinde, 2. nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek, son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekreteryası tarafından muhafaza edilecektir.

Tütün ve tütün ürünleri kullanımına izin verilen spor tesisi ve açık alandaki kültürel tesislerde aranan özellikler:

- Bu tip açık alanlarda en fazla %50 sigara içilebilir alan tahsisi yapılabilir.
- Bu tip tahsis yapmak yasal bir zorunluluk olmayıp, işletme veya tesisin kendi yetki ve takdiğine bırakılmıştır.
- Bu tip alanların sigara içilmesine tahsis edilen ve edilmeyen kısımlarının girişinden itibaren bilgilendirici uyarı ve işaretlendirme tesis tarafından yapılır.
- Bu tip tahsisli alanlardan diğer alanların etkilenmemesini sağlayacak şekilde düzenleme yapılmasına özen gösterilir.
- Sigara içilmesine tahsis edilen açık alanlarda ortama uygun, örneğin sigara ve spor, sigara ve kültür konusunda uyarınca işaret ve tabelalar asılır.

6.6 TÜTÜN ÜRÜNLERİ SATAN İŞLETMELERDE DENETİM

- İşyerinde 18 yaşını doldurmamış kişilere sigara satışı yapılmayacaktır.
- Tütün ürünleri pazarlama ve satışında 18 yaşını doldurmamış kişiler çalıştırılmayacaktır.
- İşyerinde mevzuata uygun şekilde 18 yaşından küçüklere sigara satışı yapılamayacağı hatırlatan yasal uyarı yazıları herkesin görebileceği şekilde asılacaktır.
- Tütün ürünleri 18 yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edilemez.
- Tütün ürünlerinin paketleri açılarak veya adet şeklinde daha küçük parçalara bölünerek satışı yapılamaz.
- Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmetleri verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapılamaz.
- İşletme çalışanları tarafından tütün ürünleri üreticisi firmaları ve tütün mamullerini çağırıştıran ürün taşınmaz.
- Tütün ve tütün ürünleri satışı ile ilgili aksaklık tespit edilmesi halinde “4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak, 1. nüsha ilgili işletme yetkilisinde, 2. nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek, son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekreteryası tarafından muhafaza edilecektir.
- 18 yaşından küçüklere tütün ve tütün ürünleri satışı yapıldığının tespit edilmesi halinde ilgili işletme hakkında Türk Ceza Kanununun “Sağlık için tehlikeli madde temini” başlıklı 194 üncü maddesi uyarınca işlem yapılması istemiyle suç duyurusunda bulunulur.

6.7 YASA GEREĞİ TÜTÜN ÜRÜNLERİ TÜKETİLEMeyecek TOPLU TAŞIM ARAÇLARINDA (TAKSİ, MİNİBÜS, OTOBÜS, VAPUR vs.) DENETİM

Araçta sigara içilmesini önlemek, aracı kullanan, idare eden veya düzen ve emniyetinden sorumlu olan kişinin yasal yükümlülüğüdür.

- Denetim ekipleri yasa gereği tütün ve tütün ürünleri kullanımının yasak olduğu tüm araçları ziyaret edecek, yetkilileri ve çalışanları bilgilendirici eğitim verecek, Kanunun uygulanmasına yönelik ihlaller ve aksaklıklar yönünden inceleme ve değerlendirme yapacaklardır.
- Tütün ürünleri tüketilip tüketilmediği yönündeki incelemeler düzenli ve sürekli yürütülecektir.
- Mevzuata uygun yasal uyarı yazılarının herkes tarafından görülebilen yerlerde asılı olup olmadığı incelenecek.
- Bu uyarı yazılarında yasa ihlali durumunda vatandaşın başvurabileceği idari para cezası işlemini uygulamakla yetkili en yakın kolluk birimine (mahalline göre zabıta, polis ya da jandarma) ait iletişim bilgilerinin de yer alıp almadığına bakılacak.
- Tütün firmalarının isimleri, amblemleri veya ürünlerin marka veya işaretleri ya da bunları çağırıştıracak almetleri kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşıyan kişilerin bulunup bulunmadığı kontrol edilecek.
- Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıkların çevreye atılıp atılmadığı kontrol edilecek.
- Araç yetkilisine “Dumansız Hava Sahası” posterlerinin araç içerisinde asması önerilecek. (Zorunluluk yok)

- Tespit edilen aksaklıklar varsa “4207 Sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak, 1. nüsha araç yetkilisinde, 2. nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek, son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekretaryası tarafından muhafaza edilecektir.

6.8 YASAL UYARI YAZISI ÖRNEKLERİ

Uluslararası sigara içilmez sembolü sadece en az 70'inin çapında kırmızı bir daire içinde bir ucu yanmakta olan tek bir sigaranın üzerine çekilen kırmızı içizgiyi gösteren bir resimden oluşur.

- Tütün ve tütün ürünleri yasağı uygulayan bütün mekan ve araçlarda yeni yasanın gereğine uygun yasak işaretlerinin bulundurulması gerekir. İşaretler hangi mekan ve araçların yasak kapsamına girdiğini belirtir ve yeni yasanın gereğini yerine getirmek için gerekli adımların atıldığını gösterir.
- Yasak işaretlerinin, 19 Mayıs 2008 gününden itibaren yasak kapsamındaki mekanların tüm girişlerine kolayca görülebilecek şekilde asılmış olması gerekir.
- Kamu kurumlarına ait binalar ve özel hukuk kişilerine ait üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı, birden fazla kişinin girebileceği binaların kapalı alanları ile açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerlerde, bunların seyir yerlerinde asılacak uyarı yazısı için asgari ebat 50x70 cm'dir.
- Karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında asılacak yasal uyarı yazısı için asgari ebat (A5) olacaktır.
- Taksi hizmeti verilen toplu taşıma araçlarına asılacak uyarı yazısı için asgari ebat (A6).
- Sigara yasağı kapsamına giren araçlarda, yolcu taşınabilen her bölmeye sigara içilmez işareti asılması gerekir.
- Perakende tütün ürünleri satışı yapılan yerlerde 18 yaşından küçükler tütün ve tütün ürünleri satışı yapılmayacağını belirtir yasal uyarı yazısı için asgari ebat (A4) olacaktır.
- Tütün ürünlerinin tüketilmesine tahsis edilen alanlarda tütün ürünleri kullanımının tehlikelerini anlatan sağlık uyarılarının herkes tarafından görülebilir yerlere asılması ile ilgili düzenlemelerin yapılması gerekir.
- İşaretler www.tapdk.gov.tr veya www.havanikoru.org.tr adreslerindeki web sitelerinden indirilebilir. Aynı zamanda yasak ile ilgili her türlü broşür ve afiş İl Sağlık Müdürlüklerinden temin edilebilir.

Asılması gereken yasak işaretleri hakkında daha fazla bilgiyi www.havanikoru.org.tr veya www.tapdk.gov.tr web sitesinden edinebilirsiniz.

6.9 KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA CEZA UYGULAMA USULLERİ

- Kamu kurum ve kuruluşlarında idari birim amirleri bir ya da birden fazla personelini yasaya aykırı durumlardaki idari para cezasını uygulamak üzere görevlendirecektir.

- Yetkili personele ait iletişim bilgileri yasal uyarı yazıları üzerinde yazılacaktır.

- **Kamu kurum ve kuruluşuna ait yer, araç, bina ve tesislerde** tütün ürünü tüketildiği haber alındığında sorumlu personel gerekli araştırmaları ivedilikle yapacak, araştırma neticesi yeterli delil bulunduğu ya da tütün ürünlerinin tüketildiğini tespit ettiğinde **idari yaptırım karar tutanağını** düzenleyecektir.

Genel anlamda ispat aracı olarak aşağıdaki bilgi, belge ve deliller kullanılabilir:

- Sorumlu birimlerce usulüne uygun olarak tanzim edilen tutanak ve/veya olay raporu,
- Varsa ihbarda bulunan, şikayetçinin veya diğer kişilerin beyanlarını içeren tutanak,
- İspata yarar görsel dokümanlar (fotoğraf, video kaydı vs.)

İdari yaptırım karar tutanağı üç nüsha düzenlenecektir. Her nüshası okunaklı şekilde doldurulacaktır. Düzenlenen idari yaptırım karar tutanağının bir sureti ilgili kişiye verilecek, bir sureti yaptırım kararını uygulayan birimde muhafaza edilecek, tahsil edilmemiş ve kesinleşmemiş tutanakların bir sureti de tahsil için vergi dairelerine gönderilecektir. Yapılan işlem **idari yaptırım karar defterine** kayıt edilecektir. Tutanağın ilgili bölümüne İdari Yaptırım Karar Defteri'nin sıra numarası yazılacaktır. Tutanak yetkili en az iki görevli tarafından imzalanacaktır. Tutanakların iptali gerektiğinde iptal işlemleri tutanağın üzeri çizilmek ve iptal serhi konulmak suretiyle gerçekleştirilecektir.

Kararın uygulandığı kişiye;

- İdari para cezasının bir ay içinde ödenmesi gerektiği,
- İdari yaptırım kararının kendisine tebliğ veya tethim edildiği tarihten itibaren en geç 15 gün içinde karara karşı sulh ceza mahkemesine bizzat veya yasal temsilcisi ya da avukatı aracılığıyla başvurabileceği,
- Bu süre içinde başvuru yapılmaması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği,
- İdari para cezasına karşı, kanun yoluna başvurmadan önce ödeme yapması halinde kendisinden miktarın 3/4'ünün tahsil edileceği,
- Peşin ödemenin kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemeyeceği, hususlarında bilgi verildikten sonra, kişinin karar tutanağını imzalaması istenecektir.

Kişinin imzadan kaçınması halinde, bu durum İdari Yaptırım Karar Tutanağı'nın "İdari Yaptırım Uygulanan Şahsın İmzası" bölümünde belirtilecektir. İdari Yaptırım Karar Tutanağı'nın bir nüshası ilgili kişiye verilecektir.

İdari para cezası uygulanan kişinin cezanın yazıldığı anda ödemeye rıza göstermesi ya da kanun yoluna başvurmadan cezayı ödemek istemesi hallerinde, muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilen personel tarafından yapılan tahsilatta "idari para cezasının toplam miktarı, indirilen tutar ve tahsil edilen tutar" ayrı ayrı belirtilmek suretiyle muhasebe yetkilisi mutemedi alınında gösterilecektir. (Örnek: Kapalı alanda tütün ürünü tüketen kişiye idari yaptırım kararı uygulanması ve yaptırım kararı uygulanan kişinin cezası hemen ödemeye rıza göstermesi durumunda, para cezası tutarı (2009 yılı için) 69 TL, indirim tutarı 17,25 TL ve tahsil edilen tutar 51,75 TL şeklinde ayrı ayrı belirtilmek suretiyle muhasebe yetkilisi mutemedi alınında yazılacaktır)

- Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde ve başvuruyu bir ay içinde yapması halinde idari para cezasının ilk taksidinin peşin ödenmesi koşuluyla bir yıl içinde ve 4 eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idari para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil için vergi dairesine bildirilecektir. Taksitlendirme başvurusu idari yaptırım kararının tebliğini müteakip bir ay içinde bu kararı veren idareye yapılacak ve talepler bu idareler tarafından değerlendirilip karara bağlanacaktır.

- İdari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararı, kararın ilgiliye tebliği ya da tethimi tarihinden itibaren (ilgilinin sulh ceza mahkemesine itiraz etmemesi durumunda) 15 gün geçmesi halinde kesinleşir. Cezayı idari yaptırım kararı, kesinleşmesine müteakiben idari para cezasının tahsili için resmi yazı ile ceza kesilen kişinin ikametgahının bağlı olduğu vergi dairesine gönderilecektir.

- İlgili kişinin, idari yaptırım kararının kendisine tebliği ya da tethimi tarihinden itibaren 15 gün içinde karar aleyhinde sulh ceza mahkemesine başvurması halinde, yargılama sonuçlanıncaya kadar idari yaptırım kararı kesinleşmeyecektir.

- Sorumlu personelce tahsili işlemlerinin yürütülebilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarınınca muhasebe yetkilisi mutemetliği görevini yürütecek personel, ilgili muhasebe yetkilisinin muvafakatı da alınmak suretiyle idari birim amirleri tarafından belirlenecek ve muhasebe yetkilisi mutemedi olarak seçilen personelin adı, soyadı, görev yeri, ünvanı ve imza örneği ile görev ve yetkileri muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilecektir. Defterdarlık ve Mal Müdürlüklerinden yeteri kadar muhasebe yetkilisi mutemedi almdısı temin edilecek ve tahsilat işlemlerinde bu alındılar kullanılacaktır. Belgelerin güvenliği konusunda gerekli özen gösterilecektir.

- Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişilerin her biri hakkında ayrı idari para cezası verilecek ve ayrı ayrı idari yaptırım karar tutanağı düzenlenecektir.

- Kapalı alanda sigara içip hem de izmaritini yere atan kişiye işlediği kabahatler için ayrı idari yaptırım karar tutanağı düzenlenecektir.

- Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi veya ayrı kabahatlerin aynı kişi tarafından işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı idari yaptırım karar tutanağı düzenlenecektir.

- Fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuk ile akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari yaptırım karar tutanağı düzenlenecek, idari para cezası uygulanmayacaktır.

- Tahsil edilmiş idari para cezalarının herhangi bir sebeple iadesi gerektiği takdirde red ve iade işlemleri tahsilatı yapan muhasebe birimi tarafından yerine getirilecektir.

- İdari yaptırım karar tutanakları, ilgili diğer evrak ve tutulan defterler, bu işlemleri yapan yetkili birimde en az 3 yıl saklanacaktır.

Temiz hava solumak herkes için temel bir haktır.

Dumansız ortamlar hem sigara içmeyenleri koruyan, hem de sigara içenleri bırakmaları konusunda destekleyen bir yaklaşımdır.

6.10 ÖZEL HUKUK KİŞİLERİNE AİT İŞLETMELERDE CEZA UYGULAMA USULLERİ

Denetim ekipleri tarafından ziyaret edilen her işletme / kamu kurum ve kuruluşu için “4207 Sayılı Kanun Uygulamalarını İzleme Formu” eksiksiz olarak doldurulacaktır. Düzenlenen bu formlar İl Tütün Kurulu Sekreteryası (İl Sağlık Müdürlükleri) tarafından muhafaza edilecektir.

Denetim ekipleri tarafından yapılan ziyaretlerde Kanun ile yasak kapsamına alınan alanlarda tütün ürünü tüketildiği tespit edildiğinde;

- Ekipler tarafından işletmeye yönelik “4207 sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” 3 nüsha halinde doldurulacak,
- Birinci nüsha ilgili işletme yetkilisine verilecek,
- İkinci nüsha düzenleme tarihini takiben 3 işgünü içerisinde cezai yaptırım uygulamaya yetkili kuruma gönderilecek,
- Son nüsha İl Tütün Kontrol Kurulu sekreteryası tarafından muhafaza edilecektir.
- “4207 sayılı Kanun Uygulamaları Tespit Formu” düzenlenirken “tespit notları” bölümüne tespit edilen aksaklıklar ayrıntılı olarak belirtilecektir.
- Kişiye yönelik verilecek cezai işlemler ekiplerde yer alan kolluk kuvveti temsilcilerince tanzim edilecektir.

Cezai yaptırım uygulamakla görevli kurum tarafından ilgili işletme sorumlusuna yazılı olarak uyarıda bulunulması, uyarı yazısının işletme sorumlusuna tebliğ ve tebligat yapıldığına dair belgenin İl Tütün Kontrol Kuruluna gönderilmesi sağlanacaktır.

Ekiplerce tebliğden sonra ilgili işletme yeniden ziyaret edilecek ve yapılan uyarıya rağmen verilen sürede sorumluluğunu yerine getirmeyen işletme, düzenlenen “4207 Sayılı Kanun Uygulamalarını İzleme Formu” cezai yaptırım uygulamakla yetkili kuruma bildirilecektir.

Cezai yaptırım uygulamakla yetkili kurumların bu cezaları uygulayıp uygulamadıkları takip edilecek ve sonuçlarla ilgili kayıtlar düzenli olarak tutulacaktır.

Genel anlamda ispat aracı olarak aşağıdaki bilgi, belge ve deliller kullanılabilir:

- Denetim ekiplerince usulüne uygun olarak tanzim edilen tutanak ve/veya olay raporu,
- Varsa ihbarda bulunan, şikayetçinin veya diğer kişilerin beyanlarını içeren tutanak,
- İspata yarar görsel dokümanlar (fotoğraf, video kaydı vs.)

Tutanak, yetkili en az iki görevli tarafından imzalanacaktır. Tutanakların iptali gerektiğinde iptal işlemleri tutanağın üzeri çizilmek ve iptal şerhi konulmak suretiyle gerçekleştirilecektir.

Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişilerin her biri hakkında ayrı ayrı ceza verilecektir.

4207 SAYILI KANUN UYGULAMALARI İZLEME FORMU

Ziyaret edilen yerin adı:

Ziyaret tarihi:

Ziyaret esnasında dekipler eşlik eden işyeri temsilcisinin ismi ve unvanı:

Ziyaret edilen yer: ( ) Kamu Hizmet Binası

(/) Toplu taşınma aracı

( ) Özel Hakuk Kışkırtıcı Ait Bina

A. ZİYARET EDİLEN TÜM MEKANLAR İÇİN:

	Evet/ Hayır	Uygulanması Gereken İdari Ceza	Cezai İşlem Uygulanmaya Yetkili Mercuri	Açıklama
1. Mevzuata uygun ve herkes tarafından görülebilecek şekilde asılıymı yazılı uyarı yazıları mevcut mu?		1120 TL	Mabnallı Müfettiş Amir	
2. Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında / Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hakuk kişilere ait olan binaların kapalı alanlarında / taksitler dahil karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşınma araçlarında / Okul öncesi eğitim kurumları, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumları, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında / Spor, Kültür, sanat, eğlence vs. faaliyetlerinin yapıldığı açık alanlar ve bunların çevir yerleri ile yaşlı bakım evleri, ruh ve sinir hastahıkları hastaneleri, cezaevleri, şehitler anıtları ve ulusal marşlar göstergebaharında yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güvertelerinde tutulan tüketimine mahsus ayrılmış alanlar dışında / otelecilik hizmetleri verilen işletmelerde, tutulan ürünleri tüketen misafirlerin konaklamasına tahsis edilmiş odalar dışındaki alanlarda tutulan ürünleri tüketen şahıslar görüldü mü?		2009 Yılı İçin 69 TL	Kamuya Ait Bina ve Toplu Taşınma Araçlarında Kamu Görevlileri Özel Hakuk Kışkırtıcı Ait Bina ve Toplu Taşınma Araçlarında Kolluk Birimi Yetkilileri	
3. Tütün firmalarının isimleri, amblemeleri veya ürünlerin marka veya işaretleri ya da bunları çağrıştıracak alımlarını taşıyan, takti ve aksesuar olarak taşıyan şahıslar görüldü mü?		2009 Yılı İçin 69 TL	Kamuya Ait Bina ve Toplu Taşınma Araçlarında Kolluk Birimi Yetkilileri	
4. Tütün ürünleriyle ilgili iznamlar, paket, ağırlık, kağıt ve benzeri etiketler çevreye atan şahıslar görüldü mü?		2009 Yılı İçin 25 TL	Belde/ye Zabıha Görevlileri	
5. DiğİER (olumlu-olumsuz tespit, uygulama veya belirlemek istediğiniz husus var mı?)				

B. YAŞLI BAKIM EVİ, CEZAEVİ VEYA RÜH VE SİNİK HASTALIKLARI HASTANELERİ İLE SEHİRLERARASI VEYA ULUSLAR ARASI GÜZERGAHLARDA YOLCU TAŞIYAN DENİZYOLU ARAÇLARININ GÜVERTELERİ İÇİN:

	Evet / Hayır	Uygulanması Gerekten İdarî Ceza	Cezai İfelen Uygulanmaya Yatkın Mercii	Açıklama
1. Toplam alanın %10'unu geçmeyecek şekilde düzenleme yapılmış mı?				
2. Bu alanların kokulu ve duman geçişini önleyecek şekilde becerildi yapılmış mı?		Kamuya Ait İse Disiplin Hükümleri	Kamuya Ait İse Disiplin Amiri	
3. Tavan, kapı ve pencereleri dışında dört tarafta sert zemin / duvar mevcut mu?		Özel Hukuk	Özel Hukuk	
4. Duvarlarında tütün tübleri/ kullanımına zararlarını önleyen siltelik uyarıları görülebilir yerlere asılmış mı?		Kişilerne Ait İse 560 TL den 5600 TL'ye Kadar İdarî Para Cezası	Kişilerne Ait İse Belediye-Sınırları İçinde Belediye Encümeni Belediye Sınırları Dışında	
5. Kapısında tütün tübünü tüketimine mahsus alan olduğuna belirlir uygun yazısı var mı?				
6. Standartlara uygun havalandırma tertibatı var mı?				
7. 18 yaşından küçüklerin kulllanmamasına izin veriliyor mu?			Mahallii Mülikli Amir	

C. AÇIK HAVAAFAALİYET ALANLARI İÇİN:

	Evet / Hayır	Uygulanması Gerekten İdarî Ceza	Cezai İfelen Uygulanmaya Yatkın Mercii	Açıklama
1. Toplam alanın %50'sini geçmeyecek şekilde düzenleme yapılmış mı?		Kamuya Ait İse Disiplin Hükümleri	Kamuya Ait İse Disiplin Amiri	
2. Ortamda bulunan diğer kişilerin etkilemesini önleyecek şekilde düzenleme yapılmış mı?		Özel Hukuk Kişilerne Ait İse 560 TL den 5600 TL'ye Kadar İdarî Para Cezası	Özel Hukuk Kişiler Ait İse Belediye-Sınırları İçinde Belediye Encümeni Belediye Sınırları Dışında	
Tütün ürünlerinin tüketilmesine ayrılmış alanlar var ise:			Mahallii Mülikli Amir	

D. KAMU HİZMET BİNALARI ve TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI İÇİN:

	Evet / Hayır	Uygulanması Gerekten İdarî Ceza	Cezai İfelen Uygulanmaya Yatkın Mercii	Açıklama
1. İdarî yapıların karar uygulanmak için yazılı olarak yetkilendirilmiş personel var mı?		Disiplin Hükümleri	Disiplin Amiri	
2. Kamu hizmet binalarında "sigara odası" uygulaması devam ediyor mu?				

E. TESİS BÜNYESİNDE TİCARET MERKEZİ, İŞ HANI, SINEMA, TİYATRO, HAVAYALANI, OTOGAR, SPOR VE EĞLENCE TESİSİ, ALTIYERİS MERKEZİ VE BENZERİ YERLER BULUNAN LOKANTA, KAHVEHANE, KAFETERYA, BİRAHANE GİBİ EĞLENCE HİZMETİ YEREN İŞLETMELER İÇİN:

1. Diğer alanlardan tecrübe sağlanmış mı?	Evet / Hayır	Uygulanması Gerekken İdarî Ceza	Cezalı İşlen Uygulanmaya Yatkın Mercii	Açıklama
2. Hava geçişi engellenmiş mi?		560 TL'den 5600 TL'ye Kadar	Belediye Sınırları İçinde Belediye Ençment Belediye Sınırları Dışında Mahallî Mülki Amir	19 Temmuz 2009 tarihine kadar geçerlidir. Bu tariften sonra bu tarz alanlar kaldırılacaktır.

F. TÜTÜN ÜRÜNÜ SATIŞI YAPILAN (TESİS BÜNYESİNDE VEYA MİSTAKİL) İŞLETMELER İÇİN:

	Evet / Hayır	Uygulanması Gerekken İdarî Ceza	Cezalı İşlen Uygulanmaya Yatkın Mercii	Açıklama
1. Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmetleri verilen yerlerde tütün ürünleri satışı yapılıyor mu?		1120 TL	Kolluk Birimi Yetkilisi	
2. Pazarlama ve satışta 18 yaşını doldurmuş kişiler istihdam edilmiş mi?		Her Kişi İçin 1.120 TL'den 11.200 TL'ye Kadar	Mahallî Mülki Amir	
3. Tütün ürünlerinin paketleri açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satışı yapılıyor mu?		22.400 TL'den 112.000 TL'ye Kadar	Mahallî Mülki Amir	TAPDK tarafından mevzuat düzenlemesi yapılana kadar bu konularda sadece durum tespitine yönelik tutanak düzenlenecek, yorumsuz olarak TPDK'ya iletilecektir.
4. Tütün ürünlerinin yetkili satıcısı olan yerlerin dışında, otomatik makinelerde, telefon, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarla satışı yapılıyor mu?		33.600 TL	TAPDK	
5. Tütün ürünleri on sekiz yaşını doldurmuş kişilerin doğrudan ulaştıracağı ve işleme dışından görülecek şekilde satışı arz ediliyor mu?		33.600 TL	TAPDK	
6. Satış belgesi olmaksızın ve satış belgesinde belirtilen yerin dışında tütün ürünleri satışı sunuluyor mu?		33.600 TL	TAPDK	
7. 18 yaşını doldurmuş kişilere tütün ürünleri satışı yapılıyor mu?		6 Aydan 1 Yıla Kadar Hapis	Adliye Bakanlığı	

DENETÇİ

Adı-Soyadı:
Görev Yaptığı Kurum:
İmza:

DENETÇİ

Adı-Soyadı:
Görev Yaptığı Kurum:
İmza:

7. TÜTÜN KONTROLÜ ÇALIŞMALARINI TAKİP ETMEK

Tütün salgınına karşı mücadelede başarıya ulaşmak için ulusal düzeyde güçlü bir izleme ve değerlendirme yapılması çok temel bir yaklaşımdır. Tütünün neden olduğu sorunların anlaşılması ve müdahalelerin etkili şekilde uygulanması ve geliştirilmesi bakımından doğru ölçümlerin yapılması gereklidir. Kapsamlı bir izleme ve değerlendirme, tütün salgınının ülkeye ne kadar zarar verdiği konusunda yöneticilere ve topluma bilgi sağlar, tütün kontrolü ile ilgili olarak hangi konuda en fazla gereksinim olduğu, etkili olduğu ve kaynakları nasıl kullanacakları konusunda yönlendirir. İzleme ve değerlendirme, politikaların yararlı olup olmadığı anlaşılır ve değişik ülkelerde ve bir ülke içindeki değişik gruplarda özel durumlara göre hangi değişikliklerin yapılması gerektiği konusunda da yönlendirir.

Elde edilen bilgilerin etkili şekilde yayılması sağlanmalı, böylece yöneticiler ve toplum kuruluşları tütün kontrolü politikalarını geliştirebilmeli ve bu politikaları etkili bir biçimde uygulayabilmek ve yaptırım uygulayabilmek için gereken kapasiteyi oluşturabilmelidir.

İl düzeyinde etkili bir izleme ve değerlendirme sisteminin sürdürülebilir olması için sağlık personeli, veri işlemcileri, diğer kamu kurumları idarecileri, kolluk kuvvetleri ve ilgili diğer tüm taraflar arasında işbirliği gerekir. Ayrıca iyi bir organizasyon ve yönetim de gerekir.

Tütün kontrolüne yönelik yapılan faaliyetlerin düzenli, doğru bir biçimde bildirilmesi için şunlara dikkat edilmelidir:

- 1) İlde tütün kontrolüne yönelik yapılan tüm faaliyetlerin kayıtları İl Tütün Kontrol Kurulu sekretaryası tarafından tutulacaktır. “4207 Sayılı Kanun Uygulamalarını Değerlendirme Formu” ve faaliyet raporları sekretarya tarafından geçilenecektir. Sekretarya, istenmesi halinde aylık veya üçer aylık dönemler dışında geçmişe dönük ayrıntılı verilerin de zamanında bildirebilecek şekilde kayıt tutmalıdır.
- 2) Formdaki tablolarının tamamı rakam ile doldurulacak,
- 3) Form doldurulurken sadece aksaklık tespit edilmesi halinde formun arka yüzünde açıklanan kodlara göre rakam ile Tablo-2 doldurulacak,
- 4) Form aylık olarak tanzim edilecek ve takip eden ayın ilk haftası içinde Sağlık Bakanlığına iletilecek.
- 5) Üçer aylık dönemleri (1. Dönem Ocak-Şubat-Mart, 2. Dönem Nisan- Mayıs- Haziran, 3. Dönem Temmuz- Ağustos - Eylül, 4. Dönem Ekim - Kasım - Aralık) kapsayacak şekilde hazırlanacak faaliyet raporlarında, o döneme ait yapılan tüm çalışmaların yanı sıra, özellikle cezai işlemlere esas olmak üzere yapılan tüm işlemler ile bunların takibi için yapılan işlemler (aksaklık tespit edilmesi durumunda düzenlenen formların hangi kurum! işletme/araç için, hangi tarihte düzenlendiği, hangi kurumlara gönderildiği ve sonrasında ilgili kurumlar tarafından hangi işlemlerin yapıldığı vs.) detaylı olarak belirtilecektir.
- 6) Faaliyet raporları üçer aylık dönemler için hazırlanarak takip eden dönemin ilk ayı içerisinde Sağlık Bakanlığında olacak şekilde gönderilecektir.
- 7) Gerekli durumlarda Sağlık Bakanlığı tarafından istenen diğer bilgiler istenilen süre içerisinde iletilecektir.
- 8) Sağlık Bakanlığına gerek aylık olarak gönderilen “4207 Sayılı Kanun Uygulamalarını Değerlendirme Formu” gerekse talep edilebilecek diğer özel formlarda Bakanlık tarafından gönderilen formatta veri gönderilecek, formlar üzerinde değişiklik yapılmayacaktır.
- 9) Tütünle mücadele de hızlı ve zamanında kararlar alınabilmesi, karar verici makamların zamanında bilgilendirilmesi için verilen istenen süreler içinde Bakanlığa iletilmesi önemlidir. Bunun temini için Bakanlık tarafından açıklanan elektronik posta adresi, faks gibi iletişim araçlarını da kullanarak zamanında geribildirim yapılmasına dikkat edilecek, ihmali görülen personel uyarılacaktır.

4207 SAYILI KANUN UYGULAMALARINI DEĞERLENDİRME FORMU

İl : .....

Yıl : .....

Ay : .....

Ekip Sayısı: .....

Ekiplerde Yer Alan Kurumlar (her kurumdan kaç personel katıldığı sayı olarak belirtilecek):
( ) Sağlık ( ) Emniyet ( ) Belediye ( ) Diğer: .....

TABLO-1

	Kamu Hizmet Binası	Özel Hukuk Kişilerine Ait Bina	Toplu Tasıma Aracı
Ziyaret edilmiş sayısı			
Aksaklık tespiti edilmiş sayısı			
Tutanak tutulanların sayısı			
Cezai yaptırım uygulanması için ilgili mercilere (belediye, valilik, TAPDK vs.) bildirenlerin sayısı			
Cezai yaptırım uygulanan kişi sayısı (bu yerlerde)			

TESPİT EDİLEN AKSAKLIKLAR İÇİN*:

TABLO-2

KOD	Kamu Hizmet Binası (aksaklık sayısı)	Özel Hukuk Kişilerine Ait Bina (aksaklık sayısı)	Toplu Tasıma Aracı (aksaklık sayısı)	Kamu Hizmet Binası (aksaklık sayısı)	Özel Hukuk Kişilerine Ait Bina (aksaklık sayısı)	Toplu Tasıma Aracı (aksaklık sayısı)
A.1			E			
A.2			F.1			
A.3			F.2			
A.4			F.3			
B			F.4			
C			F.5			
D.1			F.6			
D.2			F.7			

*Sadece aksaklık tespiti edilmesi halinde formun arka yüzünde açıklanan kodlara göre rakam ile doldurulacak. Ör: Bir alısvetiş merkezinde toplam 2 kişinin sigara içtiği tespiti edildi ise Kod"1.2" "Özel Hukuk Kişilerine Ait Bina" bölümüne "2" yazılacak.

Hazırlayan:

Onaylayan:

AKSAKLIK		KOD
Yaşlı uyari yazilarin yok veya mevzuata uygun degil		A.1
Yasak alanlarda titulin urunlu tiketlerin sähis		A.2
Titulin urunlerinin isimleri, amblemeleri veya urunlerin marka veya isaretleri ya da bunlari gulgunguncek alanmeleri koyulur, foto ve akksuar olarak tasigyan sähis		A.3
Titulin urunleriyle ilgili izmarik, paket, agzalik, kagit ve benzeri atiklari geyreye atan sähis		A.4
Yasli bakimeyi, cezveni, nh ve sinir hastaliklari hastaneleri, ulusalenasi gulgungunlarda yolcu tasigyan demiryolu aracilarini guverlenicinde titulin urunlerinin tiketlesimine ayrimis alinalardi:		B
Toplam alanin %10' unu gecmeyecek sekilde duzenleme yapilmanis		
Koku ve duman geygisini onleyecek sekilde tectri yapilmanis		
Tavan, kapu ve pencerelei dısında dort tarafında serf zemin / duvar mevcut degil		
Duyarlanında titulin urunleri kullanimin zararlanın anladan saglik uyartiları gorulebilir yertere asilmanis		
Kapsamında titulin urunlu tiketlesimine mahsus alan olduunu belirler uyari yazisi yok		
Standartlara uygun havalandirma tertibatı yok		
18 yastandan kizikliklerin kullanimasina izin veriliyor		
Ayik hava faaliyete alanlarında titulin urunleri tiketlesimine ayrimis alinalardi:		C
Toplam alanin %50' sini gecmeyecek sekilde duzenleme yapilmanis		
Ortama bulunan diger kisilerin ektilenmesini onleyecek sekilde duzenleme yapilmanis		
Kamu hizmete binasında "sigara odasi" uygulaması devam ediyor		D.1
Kamu hizmete binasında "sigara odasi" uygulaması devam ediyor		D.2
Tesis binasınınde (ticaret merkezi, is hani, sinema, hyatro, havalanın, otogar, spor ve eğlence tesisi, alışveriş merkezi ve benzeri yerler) bulunan lokanta, kahvehane, kafeterya, biralane gibi eğlence hizmeti veren işletmelerde diger alanlarında tectri ve hava geyisi engellenmeden titulin urunleri tiketlesimine izin veriliyor		E
Saglik, eğitim ve öğretim, kulitir ve spor hizmeti verilen yerlerde titulin urunleri satışı yapılıyor		F.1
Pazarlama ve satışta 18 yastini doldurmanis kisiler tasihdam ediliyor		F.2
Titulin urunlerinin paketleri aciklari adet seklinde veya daha kizik paketlere bolinerek satışı yapılıyor		F.3
Titulin urunlerinin yetkili satıcısı olan yerlerin dısında, otomatik makinelere, telefon, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarda satışı yapılıyor		F.4
Titulin urunleri on sekiz yastini doldurmanis kisilerin dogrudan iltisacigi ve işletime dısında gulgunguncek sekilde satışı azr ediliyor		F.5
Satış belgesi olmaksızın ve satış belgesinde belirtilen yerin dısında titulin urunleri satışı sunuluyor		F.6
18 yastini doldurmanis kisiler titulin urunleri satışı yapılıyor		F.7

8. SIK SORULAN SORULAR

Eskiden kapalı alanlarda oluşturulmuş olan sigara odalarına ne olacak?

Eskiden oluşturulmuş olup tütün ürünlerinin tüketimine tahsis edilmiş her türlü alan kapatılacaktır.

Tren gibi toplu taşıma araçlarında sigara içilmesi mümkün mü? Yataklı vagon yolcuları kendi odalarında sigara içebilecekler mi?

Hayır. Kanun gereği demiryolu toplu taşıma araçlarında da tütün ve tütün ürünleri tüketilemez.

Otellerde sigara içilen odalar olacak mı?

Evet olabilecektir. Bu Kanuna göre, otelcilik hizmeti verilen işletmelerde, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odalar oluşturulabilir.

Stadyumlarda özel alanlarda sigara içilebilecek mi?

Evet. Bu Kanuna göre açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünleri kullanılmayacak, bu tesislerde tütün ürünlerinin tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulması halinde ise bu alanlar toplam seyir alanının %50'sini geçmeyecek ve ortamda bulunan diğer kişilerin etkilenmesini önleyecek şekilde düzenlenecektir.

Stadyumlarda, özel ofis ve alanlar satın alınabiliyor. Buralarda sigara tüketilebilecek mi?

Hayır, bu alanlarda tütün ve ürünleri tüketilemeyecek, stadyumlarda sadece tütün tüketimine mahsus alanlarda bu mümkün olabilecektir.

Spor hizmetinin verildiği yerlerden kasıt sadece stadyumlar mı?

Kanunda, spor hizmetinin verildiği yerler stadyumlarla sınırlı tutulmamaktadır. Bu alanlar açık ve kapalı tüm spor alanlarını kapsamaktadır.

Kültür festivallerinin yapıldığı ortamlarda, sinema salonlarında tütün ürünleri satışı yapılamayacak mı?

Hayır, satılamayacak. 4207 sayılı Kanuna göre, “Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışı yapılamaz.”

Çalışanlar iş yerlerinin balkonlarında ya da yangın merdivenlerinde sigara içebilecekler mi?

Hayır. Çalışma ortamlarının yangın merdivenlerinde, balkonlarında, merdiven boşluklarında ya da iki binayı birbirine bağlayan koridorlarında sigara ve tütün ürünleri kullanılmayacaktır.

Çalışanlar artık tütün ürünlerini çahştıkları binaların dışına çıkarak mı kullanacaklar?

Toplum sağlığımız için evet.

Her kurumun sigara yasağı uygulamasını başlatmadan önce personeline bir geçiş süresi tanınması gerekiyor mu?

Aslında tütün ve ürünlerinin nerelerde tüketilmemesi gerektiğine ilişkin düzenlemeler yeni değildir. 26 Kasım 1996 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 4207 sayılı Kanunda “Sağlık, eğitim-öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapılan her türlü nakil vasıtaları ve bunların bekleme salonlarında, kamu hizmeti yapan kurum ve kuruluşlardan beş veya beşten fazla kişinin görev yaptığı kapalı mekanlarda tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasaklanmıştır. Bu gibi mahallerde tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler tahsis edilir. Tahsis edilen yerlerden sigara içilmeyen mahallere duman gidişini engelleyecek havalandırma, tescit etme gibi tedbirler alınır.” denil-

mektedir. Kanunun ilk durumu daha 12 yıl öncesinde bir hazırlık sürecini başlatmıştır. Yeni düzenlemeler dumsansız alanları genişletmiştir.

Bu Kanun 5727 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiş olup 19 Ocak 2008 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Bu düzenlemelerin uygulamaya konması ise 19 Mayıs 2008 tarihinde olmuştur. “Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerdeki düzenlemeler ise 19 Temmuz 2009 tarihinde başlayacaktır. Bunlar dışında yeni bir geçiş süresi söz konusu değildir.

Yasada işyerleri veya büyük kurumların, çalışanlarına sigara bırakma desteği vermeleri ne yönelik uygulamalar da olacak mı?

4207 sayılı Kanunun amacı gereği, tütün ürünleri alışkanlığının bırakılmasını özendirici her türlü etkinlik, program Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülecek ve desteklenecektir.

Sigarayı bırakmadığı için, bir personel işinden çıkarılabilecek mi? İşveren, bir elemanı nı sigarayı bırakmadığı için, tazminatsız işten çıkarına hakkına sahip olabilecek mi?

Hayır, bu nedenle işten çıkarına söz konusu değildir. Bununla birlikte, Kanun kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tedbirleri almak ve herkesin temiz hava solumasını sağlamak yönünde düzenlemeler yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Dolayısıyla böyle bir uygulama olacağı düşünülmekle birlikte olduğu takdirde Anayasa, İnsan Hakları ve İş Mevzuatı çerçevesinde değerlendirilecektir.

İzmaritleri yere atmak yasak. Çalışanlar işyerlerinin dışında sigara içtiklerinde oraya izmaritler için gerekli çöp kutusu koyma sorumluluğu kime ait. Çalışan izmariti çöp kutusu olmadığında yere atarsa kim suçlu olacak?

İşyerlerinin dışına gerekli çöp kutusu koyma işyerinin müstakil alanı ise işyeri sorumluluğunda, değilse bağlı bulunduğu belediyeye aittir. Kanun gereği, tütün ürünleri ile ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıkları çevreye attığı takdirde kişiye Kabahatler Kanununun 41 inci maddesi gereği 2009 yılı için 25 TL idari para cezası uygulanacaktır.

Yasanın hoşgörüsü gösterdiği özel koşullar olarak ele aldığı, cezaevleri, yaşlı bakım evleri ile ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde sigara tüketimi konusunda hiçbir sınırlama yok mu? Bu yerlerde de özel alanlar oluşturulması gerekiyor mu?

Yaşlı bakım evlerinde, ruh ve sinir hastalarının yatarak tedavi gördüğü birimlerde ve ceza infaz kurumlarının kapalı alanlarında da tütün ürünleri tüketilemeyecektir. Ancak, buralarda gerekli tedbirler alınmak kaydıyla tütün ürünleri tüketimine mahsus alanlar oluşturulabilecektir. Bu alanlara onsekiz yaşını doldurmamış kişiler giremeyecektir.

Tütün ürünlerinin satışı neden yasaklanmıştır?

Tütün ürünlerini kullanıp kullanmamak kişilerin özgür tercihleridir. 4207 sayılı Kanunun adı “Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun” dur. Kanun’un amacı; kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması yönünde düzenlemeler yapmaktır.

Restoran, cafe, bar gibi kamuya açık yerlerde yasa ne zaman uygulamaya girecek?

Yasa restoran, cafe, bar gibi mekânlarda da tütün ürünleri tüketimini tamamen yasaklıyor. Ancak buralarda uygulama 19 Temmuz 2009 tarihinde başlayacaktır.

Yalnız sigara içenlere hizmet verecek, bar, restoran, cafe gibi yerler açılabilir mi? Yalnız sigara içenlere hizmet verecek kara - deniz - hava ulaşım hizmetleri başlatılabilir mi?

Yalnız sigara içenlere hizmet verecek bu tarz mekânlar açılması mümkün değildir.

Sigara yasağına uymayanlardan elde edilen ceza gelirleri nereye yönlenecek?

Bu Kanun çerçevesinde uygulanan ceza gelirleri Maliye Bakanlığına dolayısıyla Hazineye yönlendirilecektir.

Restoran, cafe, bar işletenlere, yasak ihlalini tekrarlamaları halinde uygulayacağınız farklı ceza sistemleri var mı? (İşletmeyi mühürleme ya da daha yüksek para cezası gibi)

Kanuna aykırı hareket eden işletme sorumluları hakkında 560 TL den 5.600 TL ye kadar idari para cezası uygulanır. Farklı bir cezai uygulama yoktur.

Sigara yasaklarına uymamanın cezası yalnız para cezası mı olacak?

Kanun gereği uygulanabilecek cezalar yalnız para cezalarından ibaret değildir. Cezanın mahiyetine göre farklı cezalar belirlenmiştir. Orneğin bu Kanunla kendilerine yüklenen görevleri yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında, übi oldukları mevzuatta yer alan disiplin hükümleri uygulanacak olup 18 yaşını doldurmamış kişilere tütün ürünleri satanlara da Türk Ceza Kanununa göre 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilecektir.

Cezaları kimler kesebilecek?

Kanuna göre yetkili kılınan kamu görevlileri, kolluk kuvvetleri, belediye zabıtalı, TAPDK, RTÜK, belediye encümeni, mahalli mülki amir ceza verebilir.

Yasa hangi kurumların sorumluluğunda olacak ve hangi kurumlarla işbirliği içinde yürütülecek?

Yasa başta Sağlık Bakanlığı, TAPDK, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı olmak üzere her kurum ve kuruluşa, sektöre sorumluluklar yüklemekle birlikte, temel insan haklarından olan temiz hava soluma hakkından yola çıkarak hazırlanmış olan bu Kanunun en büyük destekçisi ve sorumlusu sağlıklı bir ortamda çalışına ve yaşama hakkına sahip olan vatandaşlarımız olacaktır.

4207 sayılı Kanunda bahsedilen yasal uyarı yazıları ve sağlık uyarıları nelerdir? Bu yazılar, nereden temin edilebilir?

Tütün ürünleri tüketiminin yasaklandığı yerlerde ve tütün ürünleri satışının yapıldığı yerlerde asılması gereken yasal uyarı yazıları ile tütün ürünlerinin tüketilmesine tahsis edilen alanlarda bulunması gereken sağlık uyarılarına ilişkin usul ve esaslar Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu'na belirlenmiştir. Yasal uyarı yazıları ve sağlık uyarılarına ilişkin usul ve esaslar ile bu yazıların örnekleri, www.havanikoru.org.tr veya www.tapdk.gov.tr web adresinde mevcut olup buradaki örnekler indirilerek belirtilen standartta bastırılabilir.

Yasal uyarı yazıları ile sağlık uyarılarını asmak zorunlu mudur?

Evet. Kanunda belirtilen yerlere yasal uyarı yazıları ile sağlık uyarılarını asmayanlar, mahalli mülki amir tarafından 1.120 TL idari para cezası ile cezalandırılır.

Yasal uyarı yazılarında yer alan “Şikayet için:” ibaresinden sonraki boşluğa ne yazılacak?

Yasal uyarı yazılarının bulunduğu yerde tütün ürünü tüketilmesi halinde idari yaptırım uygulanması için başvurulacak kişi veya kurumun adı ve telefonu yazılmalıdır.

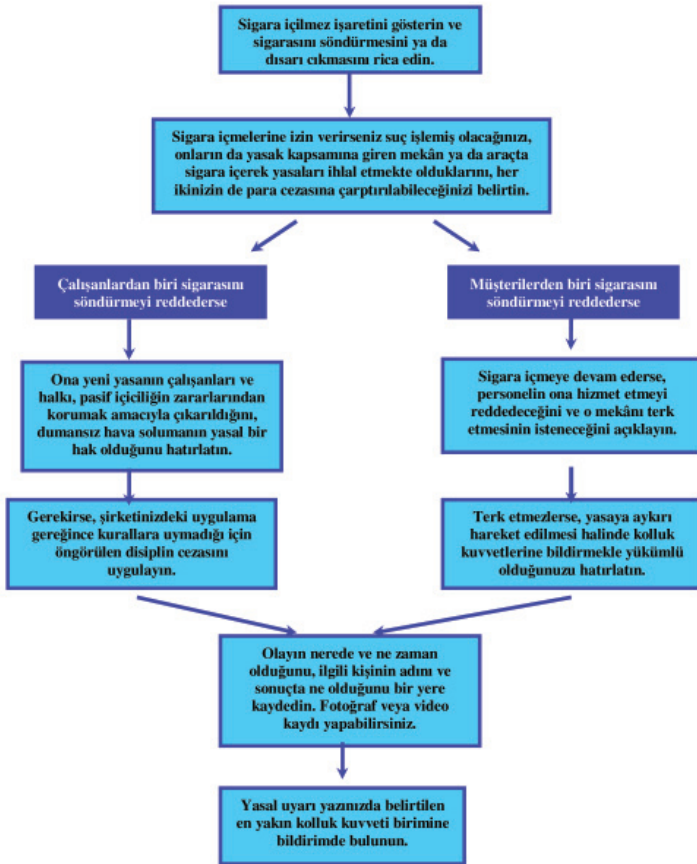
Nereden daha fazla bilgi edinebilirim?

Daha fazla bilgi için, www.havanikoru.org.tr sayfasını ziyaret edin veya İl Sağlık Müdürlüklerine başvurun.

9 YASAK KAPSAMINDAKİ YERLERDE TÜTÜN KULLANANLARLA MÜCADELE YÖNTEMİ

Yasak kapsamına giren mekânların ve/veya araçların sorumluları, buralarda yasaya uyulmasını sağlamak noktasında yükümlülük altındadır. Sorumlu oldukları bir mekânda veya araçta sigara içmeye veya diğer tütün ürünlerini kullanmaya kalkışanlara karşı alabilecekleri pratik önlemler şöyledir:

Sigara içen kişi şiddete başvuracağı yönünde tehditte bulunursa, polisten yardım isteyiniz.

TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 4207

Amaç

Madde 1 — (Değişik: 3/1/2008-5727/2 md.)

(1) Bu Kanunun amacı; kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması yönünde düzenlemeler yapmaktır.

Madde 2 — (Değişik: 3/1/2008-5727/3 md.)

(1) Tütün ürünleri;

a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tüketilemez.

(2) Ancak;

a) Yaşlı bakım evlerinde, ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde, cezaevlerinde,

b) Şehirlerarası veya uluslararası güzergahlarda yolcu taşıyan denizyolu araçlarının güvertelerinde tütün ürünleri tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilir. Bu alanlara onsekiz yaşını doldurmamış kişiler giremez.

(3) Otelcilik hizmeti verilen işletmelerde, tütün ürünleri tüketen müşterilerin konaklamasına tahsis edilmiş odalar oluşturulabilir.

(4) Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünleri kullanılamaz. Ancak bu tesislerde, tütün ürünlerinin tüketilmesine mahsus alanlar oluşturulabilir.

(5) Bu Kanunun tütün ürünleri tüketilmesine tahsis edilen kapalı alanlarının koku ve duman geçişini önleyecek şekilde tecrit edilmesi ve havalandırma tertibatı ile donatılması gerekir.

(6) Bu Kanunun uygulanmasında “tütün ürünü” ibaresi tütürme, emme, çiğneme ya da buruna çekerek kullanılmak üzere üretilmiş, hammadde olarak tamamen veya kısmen tütün yaprağından imal edilmiş maddeyi ifade eder.

Diğer koruyucu önlemler

Madde 3 — (Değişik: 3/1/2008-5727/4 md.)

(1) Tütün ürünlerinin ve üretici firmaların isim, marka veya alametleri kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımı yapılamaz. Bu ürünlerin kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez. Tütün ürünleri üreten ve pazarlamasını yapan firmalar, her ne suretle olursa olsun hiçbir etkinliğe isimlerini, amblemlerini veya ürünlerinin marka ya da işaretlerini kullanarak destek olamazlar.

(2) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alametleri kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınamaz.

(3) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmalara ait araçlarda bu ürünlere ilişkin markaların tanınmasını sağlayacak bir uygulamaya gidilemez.

(4) Firmalar her ne amaçla olursa olsun üretilen ve pazarlaması yapılan tütün ürünlerini bayilere veya tüketicilere, teşvik, hediye, eşantıyon, promosyon, bedelsiz veya yardım olarak dağıtamazlar.

(5) Her ne amaçla olursa olsun, tütün ürünlerinin isim, logo veya amblemleri kullanılarak bildirim yapılamaz, basın-yayın organlarına ilan verilemez.

(6) Televizyonda yayınlanan programlarda, filmlerde, dizilerde, müzik kliplerinde, reklam ve tanıtım filmlerinde tütün ürünleri kullanılamaz, görüntülerine yer verilemez.

(7) Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışı yapılamaz.

(8) Tütün ürünleri onsekiz yaşını doldurmamış kişilere satılamaz ve tüketimlerine sunulamaz.

(9) Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez.

(10) Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz.

(11) Tütün ürünleri, yetkili satıcı olan yerlerin dışında; otomatik makinelerle, telefon, televizyon ve internet gibi elektronik ortamlarla satılamaz ve satış amacıyla kargo yoluyla taşınamaz.

(12) Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt ve benzeri atıklar çevreye atılamaz.

(13) Tütün ürünleri, onsekiz yaşını doldurmamış kişilerin doğrudan ulaşacağı ve işletme dışından görülecek şekilde satışa arz edilemez. Tütün ürünleri satış belgesi olmaksızın ve satış belgesinde belirtilen yerin dışında satışa sunulamaz.

(14) Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünler tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde üretilemez, dağıtılamaz ve satılamaz.

Kontrolün Sağlanması

Madde 4 – (Değişik: 3/1/2008-5727/5 md.)

(1) Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelık puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelık puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. Ayrıca, tütün ürünlerinin tüketilmesine tahsis edilen alanlarda tütün ürünleri kullanımının tehlikelerini anlatan sağlık uyarıları herkes tarafından görülebilir yerlere asılır.

(2) (Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmamışlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılamaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası

Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır.

(3) Türkiye’de üretilen veya ithal edilen tütün ürünleri paketlerinin üzerine, en geniş iki yüzünden, bir yüzüne toplam alanın yüzde kırkıdan, diğer yüzüne yüzde otuzundan az olmamak üzere özel çerçeve içinde tütün ürünlerinin zararlarını belirten Türkçe yazılı uyarılar veya mesajlar konulur. Bu uyarı yazılarının aynı şekilde, birden fazla paketi bir arada bulunduran tütün ürünleri kutuları üzerine de yazılması zorunludur. Uyarı mesajları resim, şekil veya grafik biçimlerinde de olabilir. Uyarı mesajlarını taşımayan tütün ürünleri ithal edilemez veya satışa çıkarılamaz.

(4) Tütün ürünlerinin paketlerinde ve etiketlerinde, bu ürünlerin özellikleri, sağlığa etkileri, tehlikeleri veya emisyonları ile ilgili yanlış ve eksik bilgi verilemez, aldatıcı tanımlama, marka, renk, figür veya işaret kullanılamaz.

(5) Bu Kanunda sözü edilen yasal uyarı yazıları, resim, şekil veya grafik mesajlarıyla ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik Sağlık Bakanlığı’nın uygun görüşü alınarak Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından çıkarılır.

(6) Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmalar, ürün, üretim, pazarlama ve diğer aktiviteleri ile ilgili her türlü bilgiyi istenildiği takdirde onbeş gün içerisinde Sağlık Bakanlığına ve Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumuna vermek zorundadır.

(7) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyolar, ayda en az doksan dakika tütün ürünleri ve sağlığa zararlı diğer alışkanlıkların zararları konusunda uyarıcı, eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır. Bu yayınlar, asgari otuz dakikası 17:00-22:00 saatleri arasında olmak üzere 08:00-22:00 saatleri arasında yapılır ve yayınların kopyaları her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna teslim edilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık doksan dakikalık süreye dahil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir. Bu programlar, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu, bilimsel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanır veya hazırlattırılır. Hazırlanan programlar, Sağlık Bakanlığının olumlu görüşü alındıktan sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yayınlanması sağlanır.

(8) Tütün ürünleri tüketiminin ve tütün dumanına maruz kalmanın oluşturduğu sağlık riskleri konusunda çocukları ve gençleri bilinçlendirmek üzere ilgili kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bir müfredat hazırlanır.

(9) Tütün ürünleri alışkanlığının bırakılmasını özendirici programlar ve tütün bağımlılığının ilaç ile tedavisinin ulaşılabilir olması için gerekli çalışmalar Sağlık Bakanlığı tarafından yapılır.

(10) Bu maddenin yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan programların finansmanına yönelik olarak her yıl Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.

(11) 3 1/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinde belirtilen ilan ve reklam giderleri gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak gösterilemez.

Ceza hükümleri

Madde 5 – (Değişik: 3/1/2008-5727/6 md.)

(1) Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen alanlarda bütün ürünleri tüketenler ile 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler, 3 0/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesi hükümlerine göre; 3 üncü maddenin onikinci fıkrasına aykırı hareket edenler Kabahatler Kanununun 41 inci maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

(2) 2 nci maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, işletme iznini veren kurum yetkilileri tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

(3) 3 üncü maddenin birinci, üçüncü, dördüncü, beşinci (...) fıkralarındaki yasakların her birine aykırı hareket edenler, ellibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya karar vermeye Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kumlu yetkilidir.

(4) 3 üncü maddenin altıncı fıkrasındaki yasağın görsel yayın yoluyla ihlal edilmesinde; yerel yayın yapan kuruluşlar, bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar, bölgesel yayın yapan kuruluşlar, beşbin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar, ulusal yayın yapan kuruluşlar, ellibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya karar vermeye Radyo ve Televizyon Üst Kumlu yetkilidir.

(5) 3 üncü maddenin yedinci fıkrasındaki yasağa aykırı hareket edenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında genel kolluk tarafından bin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

(6) 3 üncü maddenin sekizinci fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenler, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Sağlık için tehlikeli madde temini” başlıklı 194 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır.

(7) 3 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasındaki yasağa aykırı hareket edenler, mahalli mülki amir tarafından her bir kişiyle ilgili olarak bin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

(8) (Mülga: 3/4/2008-5752/6 md.)

(9) (Mülga: 3/4/2008-5752/6 md.)

(10) 3 üncü maddenin ondördüncü fıkrasındaki ürünleri üretenler, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında mahalli mülki amir tarafından yirmibin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

(11) 4 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki yükümlülüklerin her birine aykırı hareket edenler, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

(12) 4 üncü maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki yükümlülüklerin her birine aykırı hareket eden üretici firmalar, Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından bu yükümlülüklere aykırı olarak piyasaya sürülen malların piyasa değeri kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı ikiyüzellibin Türk Lirasından az olamaz.

(13) (Mülga: 3/4/2008-5752/6 md.)

(14) 4 üncü maddenin yedinci fıkrasındaki yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde; yerel yayın yapan televizyon kuruluşları bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar, bölgesel yayın yapan televizyon kuruluşları beşbin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar, ulusal yayın yapan televizyon kuruluşları ellibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Bu cezalar, radyo yayını yapan kuruluşlar hakkında ondabir oranında uygulanır. Bu cezaya karar vermeye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yetkilidir.

(15) Bu Kanunla kendilerine yüklenen görevleri yerine getirmeyen memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, ceza hukuku sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, tabi oldukları mevzuatta yer alan disiplin hükümleri uygulanır.

İdari para cezası

Madde 6 — (Mülga: 26/2/2008-5739/9 md.)

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi

Madde 7 — (Değişik: 3/1/2008-5727/7 md.)

(1) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci, dördüncü ve ondördüncü fıkralarındaki yasakların konusunu oluşturan her türlü eşya ile 4 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarının konusunu oluşturan tütün ürünlerinin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine mahalli mülki amir tarafından karar verilir.

Para cezasına ilişkin hükümler

Madde 8 — (Mülga: 3/1/2008-5727/8 md.)

Geçici Madde 1 — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye’de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamullerinin bir yıl süreyle 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şart aranmaksızın satışlarına devam o lunur.

Geçici Madde 2 — Bu Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ayrı yer tahsisi, 3 üncü maddede yasaklanan reklam panolarının kaldırılması ve 4 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince yapılması gereken işler Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yerine getirilir.

Geçici Madde 3 — (Ek: 3/1/2008-5727/9 md.)

(1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde çıkarılır.

Yürürlük

Madde 9 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10— Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Resmi Gazete Sayı : 26888

27 Mayıs 2008 SALI

İçişleri, Maliye ve Sağlık Bakanlıklarından:

**KAMU KURUM VE KURULUŞLARINA AİT YER, ARAÇ, BİNA VE
TESİSLERDE TÜTÜN ÜRÜNÜ TÜKETENLERE VERİLECEK İDARİ
YAPTIRIM KARARLARININ UYGULAMA USUL VE ESASLARI
HAKKINDA TEBLİĞ**

Amaç ve kapsam

MADDE 1 — (1) Bu Tebliğin amacı, 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarını Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına ait yer, araç, bina ve tesislerde tütün ürünü tüketenlere ilgili birim amiri tarafından yetki verilen kamu görevlileri tarafından uygulanacak idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Yetki

MADDE 2 — (1) 1 inci maddede belirtilen yerlerde tütün ürünü tüketenlere ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından idari para cezası verilir.

Tespit

MADDE 3 — (1) 1 inci maddede belirtilen yerlerde tütün ürünleri tüketildiği haber alındığında yetkili kamu görevlisi gerekli araştırmaları ivedilikle yapar. Araştırma sonucu yeterli delil bulunduğu ya da tütün ürünleri tüketildiğini tespit ettiğinde 1 nolu Ekte yer alan idari yaptırım karar tutanağı düzenler.

Tütün ürünü tüketiminin ispatı

MADDE 4 — (1) İspat aracı olarak aşağıdaki bilgi, belge ve deliller kullanılır:

- Usulüne uygun olarak tanzim edilen tutanak ve/veya olay raporu,
- Varsa ihbarda bulunan, şikayetçinin veya diğer kişilerin beyanlarını içeren tutanak,
- İspata yarar görsel dokümanlar (fotoğraf, video kaydı vs.)

Tutanak hazırlanması

MADDE 5 — (1) idari yaptırım karar tutanağı üç nüsha olarak düzenlenir. Düzenlenen idari yaptırım karar tutanağının bir sureti ilgili kişiye verilir, bir sureti yaptırım kararını uygulayan birimde muhafaza edilir, bir sureti ise tahsil edilmemiş idari yaptırım kararlarının kesinleşmesi üzerine idari para cezasını tahsil yetkisi bulunan idareler hariç olmak üzere tahsil için ilgilinin ikametgahının bulunduğu yer vergi dairesine gönderilir. Yapılan işlem 2 nolu Ekte yer alan idari yaptırım karar defterine kayıt edilir. Tutanağın ilgili bölümüne idari yaptırım karar defterinin sıra numarası yazılır. Tutanak yetkili en az iki görevli tarafından imzalanır. Tutanakların iptali gerektiğinde iptal işlemi tutanağın üzeri çizilmek ve iptal şerhi konulmak suretiyle gerçekleştirilir.

(2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı idari yaptırım karar tutanağı düzenlenir.

Tutanağın imzalanması

MADDE 6 — (1) Kararın uygulandığı kişiye aşağıdaki hususlarda bilgi verilir ve karar tutanağını imzalaması istenir.

- Kararın tebliği tarihinden itibaren idari para cezasını bir ay içinde ödemesi gerektiği,
  - idari yaptırım kararının kendisine tebliğ veya tethim edildiği tarihten itibaren en geç 15 gün içinde karara karşı sulh ceza mahkemesine bizzat veya yasal temsilcisi ya da avukatı aracılığıyla başvurabileceği,
  - Bu süre içinde başvuru yapılmaması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği,
  - idari para cezasını kanun yoluna başvuru süresi içinde ödemesi halinde kendisinden cezanın 3/4'ünün tahsil edileceği,
  - Peşin ödemenin kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemeyeceği.
- (2) Kişinin imzadan kaçınması halinde, bu durum idari yaptırım karar tutanağının “idari yaptırım uygulanan şahsın imzası” bölümünde belirtilir. İdari yaptırım karar tutanağının bir nüshası ilgili kişiye verilir.

Tahsil

MADDE 7 — (1) İdari para cezası uygulanan kişinin cezanın yazıldığı anda ödemeye rıza göstermesi ya da kanun yoluna başvurmadan cezayı ödemek istemesi hallerinde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kurumlarda muhasebe yetkilisi mutemedi olarak görevlendirilen personel tarafından yapılan tahsilatla “idari para cezasının toplam miktarı, indirilen tutar ve tahsil edilen tutar” ayrı ayrı belirtilmek suretiyle muhasebe yetkilisi mutemedi almdısında gösterilir. (Örnek: Kapalı alanda tütün ürünü tüketen kişiye idari yaptırım kararı uygulanması ve yaptırım kararı uygulanan kişinin cezayı hemen ödemeye rıza göstermesi durumunda, para cezası tutarı 2008 yılı için 62 YTL, indirim tutarı 15,5 YTL ve tahsil edilen tutar 40,5 YTL şeklinde ayrı ayrı belirtilmek suretiyle muhasebe yetkilisi mutemedi almdısında gösterilir.)

(2) Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması ve bir ay içinde başvurması halinde idari para cezasının ilk taksidinin peşin ödenmesi koşuluyla bir yıl içinde ve 4 eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idari para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil için (idari para cezasını tahsil yetkisi bulunan idareler hariç) vergi dairesine bildirilir. Taksitlendirme başvurusu idari yaptırım kararının tebliğini müteakip bir ay içinde bu kararı veren idareye yapılır ve talepler bu idareler tarafından değerlendirilip karara bağlanır.

(3) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kurumlarca mevcut muhasebe yetkilisi mutemet almdıları kullanılabilir veya defterdarlık muhasebe müdürlükleri ve malmüdürlüklerinden muhasebe yetkilisi mutemedi almdısı temin edilir ve tahsilat işlemlerinde kullanılır.

İdari yaptırım kararının kesinleşmesi

MADDE 8 — (1) İdari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararı, kararın tebliği ya da tethimi tarihinden itibaren ilgilinin onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurmaması halinde kesinleşir. İlgilinin, sulh ceza mahkemesine başvurması halinde, yargılama sonuçlanıncaya kadar idari yaptırım kararı kesinleşmez. (İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesine ilişkin gerekli açıklamalar 12/5/2007 tarihli ve 26520 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 442 seri nolu Tahsilat Genel Tebliğinde yapılmıştır.)

(2) İdari yaptırım kararı, kesinleşmesini müteakiben tahsil için (idari para cezasını tahsil yetkisi bulunan idareler hariç) yazı ile ceza verilen kişinin ikametgahının bağlı olduğu yer vergi dairesine gönderilir.

İdari para cezası uygulanmayacaklar

MADDE 9 — (1) Fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuk ile akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idari yaptırım karar tutanağı düzenlenir ancak idari para cezası uygulanmaz.

İade

MADDE 10 — (1) Tahsil edilmiş idari para cezalarının ilgili mevzuat uyarınca iadesi gerektiği takdirde red ve iade işlemleri tahsilatı yapan muhasebe birimi tarafından yerine getirilir.

Yetkili kamu görevlilerinin belirlenmesi

MADDE 11 — (1) Bu Tebliğin yayım tarihinden itibaren ilgili birim amirleri, idari yaptırım uygulamaya yetkili kamu görevlilerini belirler ve duyururlar.

Tutanakların muhafazası

MADDE 12 — (1) İdari yaptırım karar tutanakları, ilgili diğer evrak ve tutulan defterler, bu işlemleri yapan yetkili birimde zamanaşımı süresince saklanır.

Yürürlük

MADDE 13 — (1) Bu Tebliğ 19/5/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 — (1) Bu Tebliğ hükümlerini kamu idareleri yürütür.

EK 2

İDARI YAPTIRIM KARAR DEFTERİ

SIRA NUMARASI	KARAHATİN			KARAHATI İSLEYENİN			İDARI YAPTIRIM KARARININ TEBLİĞİ/TERHİM TARİHİ	UYGULANAN İDARI YAPTIRIM (İDARI PARA CEZASI)
	Tarih/Filii	Yeri	Tarihli ve Sani	Adı ve Soyadı	T.C Kimlik No	İb veya kimlik adresi ve telefonları		

EK 2 İDARİ YAPTIRIM KARAR DEFTERİ							
SIRA NUMARASI	KABAHATİN			KABAHATİ İŞLEYENİN		İDARİ YAPTIRIM KARARININ TEBİHİ/Ğİ/TEHİM TARİHİ	UYGULANAN İDARİ YAPTIRIM (İDARİ PARA CEZASI)
	Ticari/Hizli	Yeri	Tarih ve Saat	Adı ve Soyadı	T.C Kimlik No		

KABAHATLER KANUNU**Kanun No. 5326****Kabul Tarihi : 30.3.2005****Tütün mamullerinin tüketilmesi**

MADDE 39.- (1) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamulü tüketen kişiye, ilgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu fıkra hükmü, tütün mamulü tüketilmesine tahsis edilen alanlarda uygulanmaz.

(2) Toplu taşıma araçlarında tütün mamulü tüketen kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde bu ceza ilk başvuru kolluk birim yetkilileri tarafından verilir. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde idari para cezası verme yetkisi bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Özel hukuk kişilerine ait olan ve herkesin girebileceği binaların kapalı alanlarında, tütün mamullerinin tüketilemeyeceğini belirtir açık bir işarete yer verilmesine rağmen, bu yasağa aykırı hareket eden kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu ceza, şikâyet üzerine en yakın kolluk birimi yetkililerince verilir.

Çevreyi kirletme

MADDE 41.- (1) Eysel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idari para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir.

(4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idari para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.

(5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu eşyanın toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilan olunur.

(6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idari para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.

(7) Bu kabahatler dolayısıyla idari para cezasına belediye zabıta görevlileri karar verir.

(8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idari para cezasına karar verilmeyebilir.

(9) Bu madde hükümleri, belediye sınırları içinde uygulanır.

(10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.